

Barry Cord

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 13.000 d broj 835

NA GRANICI MEKSIKA

VPA

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

Barry Cord

NA GRANICI MEKSIKA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček

Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika RO NIŠPRO Vjesnik
Vladimir Slijepčević)

– OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman)

Predsjedavajući Savjeta: dr. Ivan Krtalić

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i
jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (ured-
nica), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Bi-
serka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: OOUR Štamparska proizvodnja

Urednik: Ana Hrastović

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Barry Cord: NA GRANICI MEKSIKA

Naslov originala: The Running Iron Samaritans

Copyright: VPA

Recenzija: Marijan Krmpotić

Prijevod: Branka Đukić

Laso broj 835 izlazi 13. 10. 1989.
u nakladi od 60.000 primjeraka

I

Dugi Jim Evers je zauzdao konja i srdito odmjerio patuljastog druga.

— Pedeset kilometara ni za što — zarežao je. — A želudac mi se prilijepio za kičmu! Dobra, Windy! Otkako smo napustili Brazos da uhvatimo tvog nećaka u Goliathu, upadamo u nevolje!

Mišićavom rukom zamahnuo je prema negostoljubivoj zemlji ispred njih.

— Zbog čega smo zapravo krenuli ovom pustopoljinom od Las Crusesa?

— Kraće je — smireno je odgovorio njegov drug.

— Windy Harris je žvakao duhan i sažvakano grudu pljunuo pokraj uha svog šarca.

— I zbog krava — dodao je. — Kako sam čuo u Las Crusesu, ovaj predio pun je nežigosane teladi i spavača, pravi raj za goniče. Nema zakona na pedeset kilometara uokolo.!

— Ni njupe na šezdeset! — prosikće Dugi Jim.

Bila je to jedina misao dugonoga čovjeka suočena s nezibježnom katastrofom.

Windy nije obratio pažnju na ovu, za njega nesuvislu primjedbu. Proučavao je malu hrpu kamenja ispred njih. Na vrhu je bila ravna stijena. Netko je na njoj nacrtao nakrivljenu strijelu komadom bijele krede. Ni hrpa kamenja ni strijela nisu bili novijeg datuma.

Dugi Jim je slijedio pogled svog druga.

— Indijanci?

Windy je ispljunuo duhansku slinu.

— Meksikanci.

Evers ga pogleda s čuđenjem.

— Otkud znaš?

— Tako, naprosto znam.

Windy je posjedovao nedokučivu sumu znanja, napabirčena godinama. Navodno je ostavljen kao siroče u šumama Michigena, radio je kao teglilac vode za drvosječe, pa u rudnicima, tjerao je stoku, gusario po Srednjoj Americi, plovio po zali-

vu na kitolovcu, progonio Indijance i borio se protiv Johya Rebsa. Sve se to odigravalo prije nego što se udružio s Dugim Jimmom, odmah poslije građanskog rata.

Dugi Jim ga je poznavao kao lašca, ali ne u životno značajnim stvarima.

— Dovoljno smo blizu meksičke granice da bismo to mogli iskoristiti — promrmljao je Dugi Jim, pa prisjetivši se da je gladan, progundao: — I vraški daleko od nečega nalik na restoran...

— Zar ti ne misliš ni na što nego na svoje dupe — prekine ga Windy.

— A što mi drugo preostaje? — odbrusi Dugi Jim, no promeškoltio se u sedlu, naglo se uozbiljio. — Za nas ostarjele nema više posla, Windy. Ali, mi se nedamo. Nismo još spremni za ljučaku i čekanje da nas pokosi smrt...

— Svijet ostaje na mladima — mudro se složio Windy. — Samo, bojim se da ne znaju što bi s njim dodao je i upravio pogled u daljinu. — Kad jednom zabrazdiš u pedesete, nitko te više neće...

— Čujem da za nas imaju staračke domove... navodno da u Ohio ima mjesto...

Dugi Jim je zašutio kad ga je Windy ošinio pogledom.

— Zar zamišljaš dočekati kraj u jednom od takvih domova? — upitao je posprdno.

— Barem ti daju jesti — odbrusi mu Dugi Jim. — Sad sam već spreman izjesti kožu od šakala, samo da ga spazim. Zapravo, sad bih bio u stanju...

U daljini, ispred grmljem obrasle strmine, treptalo je

svjetlo. Nepregnuvši pogled, Dugi Jim je razabrao obrise ruševne niske zgrade i sporedne zgrade nekakva gospodarstva.

Osmijeh pun nade ozario mu je ružno lice.

— Windy! Spašeni smo. Vidim ranč na dohvat ruci... kao da već njušim hranu. Dobru, krepku, domaću...

— Dobro, Jime... hajdemo. Prije nego što obojica krepamo od gladi.

* * *

Gospodarstvo je bilo zapanjujuće veliko, zasjenjeno starim drvećem. Glavna zgrada bila je načinjena od žuto obojene nepečene opeke i debelih drvenih okvira. Ispred nje je bilo prostrano nenatkriveno dvorište s bunarom u sredini.

Visok zid okruživao je kuću i gospodarske zgrade, ali je na nekoliko mjesta imao pukotine koje nikad nisu popravljene. Zacijelo je to nekoć bilo veličajno imanje.

Divovsko drveće papra bacalo je sjenu na kuću, a visoka stabla hikorija pružala su hlad za nekoliko konja u koralu.

Večernje sjene ublažile su trošno stanje gospodarstva koje se spremalo na počinak.

Čim su ujahali u dvorište, iz staje je izašao brzonog muškarac s konjskim licem i sumnjičavim pogledom. Mjesečina koja se probijala kroz drveće blistala je na cijevi puške uperene u njih.

— Dobra večer, gospodo — pozdravio je, a glas mu nije bio ni topao ni prijateljski. — Što smjerate?

Windy Harris se nagnuo na jabuku sedla i bezazleno se zagledao u muškarca, plećata i tr-

bušasta kojega je mnogo manje zanimalo tko su oni, nego da ih se otarasi što prije.

— Ništa mi ne pada na um sve dok gledam u ovu cijev — skrušeno će Windy. — Ne znam zbog čega mi cijev puške uvijek teško sjeda na želudac... Hvala, druškane — zakikotao je čim je muškarac malčice spustio cijev. — Ja i ovaj grahov kolac u ljudskom obličju tražimo nadglednika ranča.

Zdepasti se nije pokrenuo. Sužen pogled zaustavio je na nehajnom dvometrašu u sedlu, a potom ga je prebacio na Windyevih jedva sto šezdeset centimetara. Nevjerojatan par... očigledno protuhe. Pažnju su mu privukli koltovi koji su bezopasno visjeli uz mišićave bokove. Sjena sumnje preleti mu lice.

— Pred vama je — odsiječe. — Izjadajte se i gubite odavde!

Windy se snuždio. Dugi Jim se na konju primaknuo nadgledniku, tužno tresući glavom.

— Ne ljuti se na mog druga. Mi smo bezopasni. Nismo pošteno jeli od Las Crucesa. Jahali smo izgubljeni i bespomoćni i onda vidjeli svjetla. Pomislili smo... Na vratima kuće pojavila se iznenada visoka, ušiljena spodoba u izbljedjeloj odjeći s kosom skupljenom u ponuđu na potiljku.

— Rolly! - zakriještala je. — Tko je to?

Iz glasa joj je izbijalo nespojstvo.

Ridokosi je slegnuo ramenima i spustio pušku pod pazuh.

— Dva nevinašca traže milostinju.

Žena je izašla na prostranu, lozom zakrivenu verandu.

Nemir je iščezao iz njena gla-

sa, ostao je samo izmožden, šupalj prizvuk kad je rekla: — Večera je spremna, Rolly. Pozovi ih unutra.

Rolly se namrštio. Windy i Dugi Jim već su skočili iz sedla i zaputili se prema stubama. Rolly je pošao za njima nečujnim, gipkim koracima. Dvaput je stao i zapiljio pogled preko dvorišta u mračnu preriju. Sitne bore urezale su mu se uz rubove usana.

Pažnja mu se vratila na dva ishlapjela došljaka. Zlovolja mu se produbila dok je za njima išao u kuću.

Večera je bila dobra, najbolja koju su Windy i Dugi Jim jeli tkozna otkad: meso, krumpir i kolačići, a svega u izobilju. Petrolejka na stolu osvjetljavala je krug koji je jedva zahvaćao njih dvojicu.

Koštunjava žena nevoljko je prebiralala viljuškom po tanjuru. Izgledala je iscijedena, beznadna. Moglo joj je biti četrdeset, ali je djelovala dvadeset godina starijom.

Rolly je sjedio na jednom kraju dugačka stola, još uvijek namrgođen. Promatrao je došljake s podozrivošću od koje se Windy stao vrpeljiti.

Na drugom kraju stola sjedio je muškarac u invalidskim kolicima. Nizak, sjedokos, imao je tvrdokorna, gruba usta i izbrazdano crvenkasto lice. Lincoln Fervans bio je vlasnik ranča »V-Bar.« Lucy je bila njegova žena. Jedinu pomagač na gospodarstvu bio je Rolly zadužen za sve poslove.

Jasno su stavili došljacima na znanje da ne razmišljaju o dodatnoj radnoj snazi. O tome ih je gotovo osorno obavijestio

osakaćeni rančer, iako nije znao zanima li ih posao. Windy i Dugi Jim zamoljeni su da izvu-ku stolice i da se smjeste za stol na koji su već postavljena dva dodatna tanjura. Jeli su šutke, bez uobičajenih znatiželjnih pitanja od ljudi koji žive u ovakvim zabitima.

Windy, koji se namirio mnogo prije svog proždrljivog druga, osjetio je napetost u prostori-ji. Počeo je zapažati sitnice koje su promakle njegovu prvom površnom pogledu.

Rolly je odložio pušku u kut pokraj vrata, kao da je računao da će mu još zatrebati. Stol je bio izgledan neobičnim udubi-nama, neke su bile starije, neke vrlo svjež, kao da je površina izrešetana mecima.

Prikrivajući znatiželju, Windy je ipak suzio pogled kad je spazio nazubljene ogrebotine na starom kredencu nasuprot obli-žnjem prozoru.

Windy Harrisa obuzimala je sve veća nelagoda. Nije mu pro-maklo da je Rolly često pogle-davao na stari zidni sat. S nape-tim izražajem lica nagnuo se naprijed, položivši stisnute šake na stol. Sedam i pol. Dok je gle-dao, sat je dostojanstveno i brenčeći odbio pola sata.

Staklo petrolejske svjetiljke odjednom se raspršilo u sitne komadiće. Zvuk slomljenog sta-kla miješao se s oštrim pra-skom puške iz zamračena dvo-rišta.

Odskočivši zatečeno, Windy je čuo iznenađeno roktanje Du-gog Jima. Sunuo je u tamu i po-hrlio prema vratima. Zbijena spodoba presjekla mu je put. Sudarili su se i skoro istog tre-na začuo je srdit glas nadgled-

nika koji mu je opsovao u uho. Ruka ga je grubo odgurnula ustranu.

Kad je stigao u dvorište, Windy je začuo ponovljeno lomljenje stakla, kao da je nešto teško ubačeno kroz okno. Haris se odmaknuo od nadglednika koji je još uvijek grubo psovao. U ruci je držao uperen kolt. Po-gledom je pretraživao okoliš, sve dok nije zamijetio obrise muškarca pogrbljena u sedlu crnog konja kako odmiče od zi-da.

Prasak Windyeva kolta izmi-ješao se sa snažnijim pucnjem Rollyeve puške. Nepečena ope-ka rasprsla se tridesetak centi-metara iza odbjeglog napadača. U divljem kasu izbio je na mje-sečinu. Na nejasnu svjetlu raza-birao se samo golemi sombrero. Domalo se i prigušen topot ko-pita izgubio u tišini noći.

Windy je ostao pokraj vrata, pogledom probijajući tamu. Po-kraj njega se pomolila dugačka prilika. Glas Dugog Jima pro-parao mu je bubnjić.

– Jesi li ga dohvatio, Windy?

Prišao mi je Rolly, još uvijek psujući sebi pod bradu.

– Večerašnja predstava je završena, gospodo!

Izgovorio je to kao da je po-sjeta bila očekivana.

Šutke su se vratili u kuću, gdje je Lucy Fervans palila svi-jeću i postavljala je na stol um-jesto petrolejke. Odmjerila ih je tupim pogledom.

– Morat ćeš nabaviti nekoli-ko petrolejki kad slijedeći put ideš u grad, Rolly – izgovorila je bezbojnim glasom. – Ovo nam je bila posljednja.

Rolly slegne ramenima, pre-tražujući pogledom slabo osvi-

jetljen pod. Zakoračio je naprijed i prignuo se da podigne nešto pokraj noge stola. Windy ga je budno pratio pogledom, a onda se okrenuo prema osakaćenom rančeru koji je još uvijek sjedio na istom mjestu. Oči su mu sijevale bijesom. Krupne šake bile su stisnute na kotačima invalidskih kolica kao da se želi pridići, silom utjerati život u obamrle udove.

— Možda sam ja luckast, ali ... — mrmljao je Dugi Jim iza Windyjevih leđa.

Prekinuo ga je nadglednik. Rolly je u ruci držao grumen pješčenjaka obmotan komadom papira. Razmotao je papir, pogledao ga i pružio ga starom stočaru.

— Kao i dosad — izgovorio je muklo. — Osim što vam je ovaj put odredio krajnji rok. Do subote se morate izgubiti odavde!

II

Osakaćeni rančer polagano je gužvao poruku u krupnoj šaci. Njegova žena je prišla i stavila mu ruku na široko rame.

— Otići ćemo, Lincolne. Otkako smo kupili ovaj posjed, prati nas samo nevolja. Ne možemo izdržati...

Pogledala je u Rollya kao da očekuje potvrdu.

Nadglednik je kimnuo.

— Ščepao nas je za gušu, gospodine Fervanse. A ovaj kraj poznaje bolje od nas. Pokušali smo sve. A znate i šerifovo mišljenje ...

— Uvjeran je da smo luckasti — s gorčinom će žena, pa se okrenula prema štednjaku i loncu za kavu. — Možda i jesmo... više ne znam ni sama...

Windy i Dugi Jim su se vrpo-

ljili u nelagodi. Ovdje se nisu osjećali dobro, a nisu ni znali što da rade. Činilo se da su ukučani zaboravili na njihovu prisutnost.

Fervans se pomaknuo u invalidskim kolicima.

— Jesi li razgovarao sa Straussom? — obratio se svom nadgledniku. — Kad bi nam on pomogao, možda...

Nadglednik se prezirno osmjehnuo.

— Da, razgovarao sam s njim — zarežao je. — Box-Ear Strauss mi je rekao da ima dosta svojih briga kako da zaštiti »Diamond L«, a da ne mora natjeravati duhove. Spomeno je i da mu nestaje stoka, a nimalo mi se nije svidio način na koji me je pritom mjerkao. Ne mora biti da oni na »Diamondu L« podržavaju tog ubojicu Meksikanca, ali, bogami, ne razbijaju glavu našim mukama.

Windy pročisti grlo.

— Žao nam je ako smo upali u zao čas, ljudi. Nismo imali pojma što se događa. Tko je taj duh?

Stari je rančer zamišljeno grickao gornju usnicu, odmjeravajući čas jednog čas drugog, a potom je ispružio zgužvan papir koji je dobio od Rollya.

Dugi Jim je pogledao preko Windyjeva ramena. Poruka bijaše jednostavna:

»Ovo vam je posljednje upozorenje. Imate vremena do subote. Miguel.«

Dugi Jim se okrenuo k rančeru.

— Zar jedan čovjek da vas istjera s posjeda?

Lincolnove su oči iskrile pri-tajenim bijesom.

— Nije jednostavno kao što

misliš, stranče! – prasnuo je. – Čovjek ne može polizati nešto neopipljivo!

Odgurao je kolica dalje od stola, dok je Lucy čistila smeće koje je načinio metak.

– Kupio sam ovo imanje prije više od godinu dana – nastavio je rančer. – Postojala je neka priča... zbog nje sam ga dobio jeftinije, ali sam za tu priču doznao poslije.

Nekoć je ovo bila hacijenda starog De Santora. Generacija-ma je bila u obiteljskom posjedu. Jedino pravo koje su imali na imanje bilo je pravo posjedovanja. Santoro je tvrdio da je španjolski kralj prije mnogo godina dodijelio imanje njegovim precima, ali nikad nije predočio pismenu darovnicu. Ili je možda bio preponosan. Dao je riječ da posjeduje staru ispravu i nije smatrao da to treba dokazivati bilo kome. No prije šest godina neki Elbow Johnson otjerao je odavde i posljednjeg Santora. Johnson se pojavio s dokumentom američke vlade, koji je podupirao puškama. Doveo je krdo kršnih jahača i kad je stari de Santoro pružio otpor, jednostavno su ga izrešetal. Pobjegao je samo sedamnaestogodišnji sin Josea De Santora – Miguel. Čini se da je pomjerio umom. Zaputio se u brda i nekoliko godina za njega se nije znalo. Onda se vratio.

Rančer je zašutio i pognuo glavu.

– Bio je to pravi pakao. Johnson nije bio strašljivac, uostalom, imao je revolveraše uza se. Ali mahniti Meksikanac s puškom, koju je nabavio tkozna gdje, uspio ih je slomiti. S velikog odstojanja pucao je u Jo-

hnsona. Ubio ga je dok je stajao ondje vani, na verandi. Johnsonovi ljudi su se izbezumili tražeći Meksikanca. Napadao ih je iz zasjede, tako da su se već plašili izlaziti sami. Noću ih je izludivao pucajući po kući. Izdržali su četiri mjeseca. Onda su se razbježali. Hacijenda se nije uspjela prodati punih godinu dana. Naposljetku ju je preuzeo Švedanin imenom Carl Yost. Izdržao je šest mjeseci...

Fervans je zašutio. Žena mu je postavila šalicu s kavom. Ali se činilo da mu je dobrodošla prilika da ponovno ispriča priču, pa kavu nije ni srknuo.

– Na kraju je šerif uzeo stvar u svoje ruke. Kažu da nema sposobnijeg čovjeka od toga šerifa kad treba presjeći stvar. Osim toga, on je rođen u ovim krajevima, pa dobro poznaje okoliš. Trebalo mu je četiri mjeseca da uđe u trag Miguelu. Sukobili su se na Standout Bluffu. Šerif se kune da je utjerao dva metka u mladog Meksikanca prije nego što je ovaj pao u vodu. Ali...

Rolly ga je prekinuo.

– Priča se da Miguelov duh još uvijek jaše po imanju svojih predaka. Može biti. Ali ako je podlac koji ovdje pravi nered zbilja duh, taj vraški dobro rukuje puškom!

Fervans se namjestio u kolici-ma.

– Pokušali smo se zadržati. Kupio sam imanje po svim propisima. Ranč je zaista dobar, bez mnogo truda i ulaganja. Kad sam ga preuzeo, iamo sam dvije zdrave noge i dovezao sam pet stotina grla dobre stoke. Sad mi Rolly kaže da smo sretni ako možemo skupiti sto.

Glas mu je postao gorak.

— Radili smo mnogo, ja, Rolly i moj sin. Planirao sam unajmiti još nekoliko ljudi. Sad je sin otišao, a ja sam bogalj. Dobio sam metak u leđa... prije otprilike četiri mjeseca! Doktor kaže da ću do kraja života biti prikovan za kolica...

Wind je ispod oka odmjerio Dugog Jima.

— Imate sijena u staji, momci, ako ste odlučili ostati do zore.

Zahvalivši se, Windy i Dugi Jim pošli su za Rollyem u dvorište. Stari rančer ostao je i zagledao se u razbijen prozor.

— Rolly, što je bilo s njegovim sinom? — nehajno je upitao Dugi Jim dok su prelazili dvorištem. — Je li i njega sradio duh s puškom?

Rolly nije usporio korak. Ali je skupio ramena prema naprijed.

— Smatram da je stari kriv. Wally Fervans je bio jedan od osjetljivih mladića, s kojima je trebalo postupati obazrivo. A gospodin Fervans je težak čovjek i krajnje krut u svojim nazorima. Pokušao je slomiti dječaka i natjerati ga da misli kao on. Wally se žučljivo opirao. Prilikom posljednje svađe stari ga je nasmrt pretukao. Malome je tada bilo devetnaest godina. Nije ni zacvilio, ali nikad u životu neću zaboraviti način na koji je gledao oca kad je sve bilo gotovo. Lice mu je bilo obliveno krvlju, usnice čvrsto stisnute, a oči pune mržnje. Te je noći napustio imanje. Krenuo je prema granici...

Windy se mršito. Dugi Jim je mrmljao nešto o ludosti mladih, koju može nadmašiti samo ludost starijih.

Rolly ih je ostavio u staji i vratio se u kuću. Otkako je Wally napustio kuću, smjestio se u njegovoj sobi. Dugog Jima je nešto mučilo. Prišao je otvorenim vratima i zaškiljio prema mračnom obzoru. Zaokružio je pogledom po dvorištu i zaustavio ga na mutnu svjetlu koje je plamen svijeće bacao po oknima rančerove kuće.

— Dobijesa! — pogledao je u Windya koji je bezbrižno spremao ležaj na hrpi sijena. — Nadam se da će se taj nitkov vratiti još večeras. Morali bismo učiniti nešto za klopku koju smo utovarili...

— Klopku koju si ti utovarao — ispravi ga Windy, namještajući se na sijeno. — Dodavola, Jime, nije to naša briga. Ranom zorom odjahat ćemo prema zapadu i baciti pogled na nežigasanu telad koja trčkara po ranču »Diamond L« — prigušeno je kikotao. — Strauss, ha? Nismo li mi gore u Montanny naletjeli na vucibatinu s kakvim imenom?

Dugi Jim je prezirno puhnuo.

— Jasno da jesmo, blesane! I taj je bio duh. Zar se ne sjećaš?

Windy nije odgovorio. Stisnuo je oči i pokušao zaspiti, ali misli su ga vukle dalje.

— Također duh, kažeš? — opet se okrenuo prema Dugom Jimu. — Slušaj, možda i nije tako neuvjerljivo...

Dugi Jim je već glasno hrkao. Windy slegne ramenima i namjesti se za spavanje.

III

Jutarnje sunce pržilo je smećkату zemlju, a vrućina je već treperila u zraku.

Daleko od »V-Bara« na za-

pad, gdje su se duboki klanci i pješčenjaci pretvarali u valovito područje, vijao se tanak sivi dim uz žutosmeđu klisuru i raspršio se prije nego što bi se mogao vidjeti iz daljine.

Podalje od vatre ukočeno su stajala dva konja.

Jedna za drugom kletve su se gubile u vrućini dana.

– Budi mirna, bitango nijedna! – bjesno je Windy Harris škrgutao zubima.

Zabio je mršavo koljeno u slabinu junca. Pomičući se, pokušao je zategnuti nekoliko namotaja užeta oko stražnjih nogu životinje. Zaplašena životinja ritala se u grčevitom pokušaju da oslobodi noge, sve dok nije odbacila patuljastog kradljivca stoke.

Nekoliko trenutaka miješale su se noge, prašina, laloke. Ona se sve smirilo i Windy se razmrsio. Ustao je sijevajući pogledom na svezanu životinju, glasno gutajući slinu. Naposljetku mu je Adamova jabučica prestala poskakivati i on udahnne od olakšanja.

Kao ošinut gromom, okrenuo se začuvši provalu neobuzdana smijeha.

– Koju se vražju mater cerekaš, ti previsoki, šupljoglavi mazgove? – zagrmio je.

Dugi Jim se tresao pokraj svoje svezane životinje.

– Grom i pakao! – protisnuo je brišući oči od suza. – Neka me vrug odnese ako sam ikad vidio ovako nešto! Pametan si kao kokoš...

Opet je prasnuo u smijeh.

– Lako se tebi smijati! A ja sam progutao skupi duhan.

Iza njih je pucketala vatra. U usijanoj guduri nije se osjećao

ni dašak vjetra. Ispod njih kroz guštik se probijao potok uz jednolično klokotanje.

Dugi Jim se uspravio. Ponovo je vladao sobom. Pogled mu pade na životinju, a izražaj lica se promijenio.

– Mi bismo smjeli ostati na ovoj zemlji i loviti stoku. Žig je dovoljno velik da ga možeš vidjeti s ranča.

Suzio je pogled i zapiljio se u bok životinje.

– Čovjek koji je žigosao ovo grlo nije baš majstor – mumljao je kao za sebe. – Izjest ću vlastito govno ako prvi žig nije bio »V-Bar«!

Harris je posvetio pažnju privezanom govedu.

– Čini se da nismo jedini stručnjaci za preuređenje žigova u ovom kraju – izgovorio je.

– Ovaj je napravio nešto bolji posao, ali je bio neprecizan pri zatvaranju dijamanta.

Ispravio je leđa i namršito se.

– Moža taj klempavi Strauss to radi dok Miguelov duh plaši ljude, ha? – dodao je.

Dugi Jim slegne ramenima. Smotao je uže i ovjesio ga o jabuku na sedlu svog šarca. Baciivši se u sedlu, spustio je pogled na Windya.

– Imam predosjećaj, ne baš dobar – promrmljao je. – Idem pogledati u klanac...

Windy je kimnuo. Ono što se činilo jednostavnim poslom prežigosanja šest ili sedam grla i njihovo tjeranje pustopoljinom do granice, postaje gadno. Duhovi i precrtavanje žigova, pa Box-Ear Strauss...

Zagundao je, okrenuo se od zavezane životinje i posegnuo za užarenim željezom.

Nešto zacijelo smrdi u ovoj pustari!

Začuvši pijeskom prigušen bat koraka, odskočio je od vatre i munjevito izvukao revolver iz korica.

Pričekao je, spreman, dok ga nije umirio pogled na jahača koji se pojavio iza okuke.

— Tri jahača s »Diamonda L« — ispalio je u dahu Dugi Jim, okrećući šarca. — Dolaze ovamo! Nemamo sad vremena, glupane! Ostavi ih! Neka nagadaju!

Windy se bacio u sedlo i potjerao konja niz klanac putem kojim su došli. Prošli su ispod kvrgava hrasta i odjednom stali. Ispred njih su potkovana kopita oštro zveketala po kamenu.

Dugi Jim je svrnuo pogled prema vatri. Njegovo uzano lice se napelo.

— Gotovi smo! Čini se da su dvije stare budale ovdje dočekale kraj.

Uvukao je ramena i pogledom pomno promatrao smećkastu stijenu. Potok je ovdje tekao sasvim blizu ulaza u klanac. Dugi Jim zaustavio je ispitujući pogled na mjestu gdje je stijena bila usječena kao klinom.

— Možda bismo se tu mogli skloniti.

Ne dobivši odgovor, blenuo je u smrtno blijedo lice svog ortaka i čudan sjaj u njegovim očima. Nikad prije nije vidio Windyja takvoga.

— Prvi put te vidim bolesna izgleda, Windy. Jesi li uplašen?

Windy se uspravio u sedlu i odgovorio jedva čujnim glasom:

— I ti bi problijedio, ti dugo njo, da si progutao zalogaj duhana za žvakanje! Prokletstvo,

pali kao sam đavo...

Gacali su po vodi, probijali se kroz gusto žbunje i ušli u usku i dugoljastu pukotinu. Procijep se sužavao pri svakom koraku.

Sjahali su i nastavili voditi konje dokle god se dalo. Potom su obmotali uzde oko kamena i ostavili konje, vrativši se prema ulazu s naperenim puškama.

Nisu morali dugo čekati. Pojavio se jahač podbadajući dugogrivog bijelog konja. Mršav, žilav mladac s puškom zataknutom u navlaku uz desnu nogu i s crnim šeširom razuzdano nakrivljenim preko desnog oka. Izgledao je krut, nesmiljen i opasan.

Prikovao je pogled na izdajničku vatru i svezana goveda. Hitrom, izvježbanom kretnjom puška mu se našla u ruci. Napeto je promatrao prizor u klancu, a onda je oprezno krenuo naprijed prema vatri.

Kad je mladac prošao pokraj njih, Harris promrmlja: — Dajmo petama vjetra, Jime! Ovaj kraj postaje prenapučen za dva uboga odmetnika...

Dugi Jim ga je čvrsto uhvatio za rame.

— Čekaj! Taj mali veoma mi je sličan osakaćenom rančeru kod kojeg smo sinoć jeli. Možda je...

Mladac je sjahao. Pažljivo je pregledao okoliš i krenuo prema stoci. Zastao je kod gotovo ugašene vatre i podigao Windyjevo željezo. Prišao je govedu, sagnuo se i pomno promotrio nehajno utisnut žig ranča »Diamond L«.

Iza okuke su iskrsnula tri jahača. Mladić je ispustio željezo i potrčao prema svom konju.

Pušcana cijev bljesnula je u

ruci patuljka nalik na jahača s ranča »Diamond L«. Bljesnuo je i plamen, odjeknuo pucanj. Mladac je zateturao u pola koraka i stropoštao se na zemlju. Grebući po prašini, podigao se na jedno koljeno. S mukom se uspio osoviti na noge. Ruka mu je mlohavo visjela niz tijelo, dok se zibao na klecavim koljenima.

Dva stara čovjeka, koji su prouzročili sve ovo, promatrali su prizor bez osjećaja. Isparila je svaka pomisao na bijeg. Okorjeli bezbožnici često su bili sudionici u ovakvoj igri, znali su što slijedi.

Jahači »Diamonda L« skupili su se ispred mladića. Njihove su puške blistale na suncu. Dje lovali su opako. Onaj koji je ranio mladića bio je zdepast, vjerojatno širok koliko i visok, dugoruk. Na sedlu je izgledao manji.

Druga dvojica bili su mršavi, koštunjavi. Činilo se da su braća.

Jedan od njih uzeo je smotak užeta, mjerkajući mladića s pakosnim osmijehom. Patuljasti jahač spustio se iz sedla i krenuo prema svezanoj stoci. Podigao je željezo za žigosanje, promotrio ga sa svih strana i spustio na tlo. Oslobodio je goveda i promatrao ih kako se tromo kreću prema žbunju.

Okrenuvši se, ljutito je izdao zapovijest. Momak s užetom gurnuo je mladića naprijed, pokazujući mu palcem prema čvorastom hrastu.

Harris je gladio cijev puške.

— Ovi ne gube vrijeme, Jime — izgovorio je tiho. — Uigrani su. A mali je budala. Što namjeravaš poduzeti?

Dugi Jim se namrštio.

— Mi smo maloga uvukli u nevolju. Osim toga, ne sviđa mi se patuljak, a ni njegovi prijatelji — nacerio se na malog, ali ratobornog čovjeka. — On je tvojih dimenzija, Windy. Preuzmi ga.

Momci s »Diamonda L« smjestili su mladića opkoračke na velikog, bijelog konja. Radili su brzo. Patuljak je prebacio jedan kraj užeta preko grane i počeo širiti omču. Cerio se nečemu što je izustio mladić.

— Nemamo vremena za zakon, Fervanse. Uostalom, pre-daleko nam je. Uhvaćen si u zločinu, koristio si usijano željezo na grlima koja imaju žig »Diamonda L«. Izgubili smo mnogo stoke otkako je tvoj otac počeo raspredati priče o Miguelovom duhu. Za mene je ovo jasna stvar. Tvoj je stari sve to smislio da može mirno krasti stoku. Izmišljotina je i priča da ste vas dvojica raskinuli odnose. Htjeli ste da se na »Diamondu L« povjeruje da si odbjegao iz zemlje, samo da možete zajedno igrati svoju prljavu igru...

— To je laž, Carde — protisnuo je mladac kroz stisnute zube, a čelo mu se orosilo graškama znoja. — Ti to dobro znaš! Zašto ne kažeš istinu? Nitko te neće čuti. Pregledao si tragove oko vatre. To su dva čovjeka naumila prežigosati stoku. Ili ste možda sve to namjestili vi iz »Diamonda L«, a ja sam se nalijepio na ljepak poput muhe. Ali, vidio sam dovoljno, Carde! Ta goveda sa žigom »Diamonda L« pripadala su »V-Baru«!

Card se cerekao poigravajući se omčom.

— Možda si vidio i previše. Ali, čini mi se da ćeš ubuduće

njuškati po paklu...

Prekinuo se, zabezeknut od iznenađenja, kad je opazio neskladan par koji se teško gegao prema njima. Dugonogo strašilo imalo je pušku pod pazuhom desne ruke, a kolt ovješeno o desni bok. Patuljak uz njega hodao je škripavo. Nosio je pušku u desnoj ruci s cijevi uperenom u zemlju.

— Griješite, gospodo — ne-
hajno će Dugi Jim. — Moj ortak,
ovaj Windy, razmišljao je o ži-
gosanju stoke, a vi ste ga sprije-
čili — dodao je, a hladan osmi-
jeh zatitrao mu je na licu. —
Obavili ste nesolidan posao na
govedima ukradenima s
»V-Bara«. Čini se da bi momci-
ma koji se bave žigosanjem tre-
balo nekoliko pouka.

Card je prezrivo frknuo no-
som. Zaprepaštenje ga je napu-
štalo. Ispalo je bolje nego što je
očekivao. Kao što je mladac na-
pomenuo, on je vidio tragove,
znao je da nisu Fervansovi za-
palili vatru i svezali goveda. Ma
tko bio, morao je uočiti loše ži-
gosanje. A njemu se nije nimalo
dopala pomisao da netko raz-
nosi uokolo tu obavijest.

Ali sada...

Sitnim, zakrvavljenim očima
odmjerio je svoje drugare i zna-
čajno im je namignuo. Te dvije
stare budale neće doživjeti da
progovore bilo kome. Imali su
puške u rukama i čini se da je
to bilo dovoljno da pomisle ka-
ko će zaustaviti Carda, Cheekya
i Sturgeona?

— Znači, vas dvije bitange že-
lite poučavati »Diamond L« ka-
ko se žigoše stoka? — izgovorio
je prenemažući se, te zatresao
glavom. — Kako su takve dvije

budale doživjele ovu starost ni-
je mi...

Izbacio je dugačku ruku i po-
tegnuo kolt. Ali se strovalio sa
zaleđenim osmijehom na licu.
Windyev metak prošao mu je
pravo kroz srce.

Sturgeon, koji je očajničkom
brzinom petljao s puškom, uko-
čio se na pucanj Dugog Jima.
Skliznuo je naprijed i poljubio
zemlju trenutak nakon Carda.

Cheeky je imao vremena da
puca dvaput. No promašio je.
Proklinjao je dva starca koji su
rukovali puškama kao nitko ko-
jega je imao prilike vidjeti. Opa-
lio je ponovno. No, Windyev
metak pogodio ga je u lijevo
oko, a metak Dugog Jima povrh
srca.

Odjek pucnjave širio se po
klancu. Mladac je koljenima
pridržavao uplašena konja. Oči
pune bola i čuđenja prikovao je
na tri oborena jahača s »Di-
amonda L«.

Windy Harris je prigovarao:

— Opet si se počeo razbaciva-
ti, Jime. Dva metka na jednog
nitkova! Zbilja ne možemo tako.

Dugi Jim je zlovoljno gundao,
promatrajući poderotinu na či-
zmi, posljedicu prvog Cheekye-
vog promašaja.

— Moj najbolji par čizama! —
cvilio je, zanemarujući činjeni-
cu da je i jedini. — Platilo sam ih
četrdeset dolara u Cheyenneu,
a ti si dopustio da ih upropasti
onaj razroki...

Prekinuo se naglo, spazivši
da se mladić na konju počeo
opasno ljuljati. U par skokova
bio je pokraj konja i skinuo ra-
njenika.

Mladić je treptao očima, dok
je Dugi Jim cijepao njegovu ko-

šulju, otkrivajući ružnu ranu na ramenu.

Prišao je Windy i letimice promotrio ranu.

– Dobro je prošao za budalu koja je mogla ostati bez glave – rekao je.

Mladić se pribrao i zapiljio ljutito u Windya.

– Mislim da bi ga morali odvesti do Fervansova ranča – rekao je Windy. – Tamo će se pobrinuti za njega...

Mladić se trgnuo i suzio pogled.

– Nikamo me nećeš voditi, djedice!

Windy ga je promatrao bez milosti.

– Ti si sin starog rančera, je li? Walter Fervans?

– Da – prizna mladac. – Ja sam Walter Fervans. Ali ne idem na ranč...

– Ne budi blesav, mali – umiješa se Dugi Jim blagim glasom. – Mama i tata se izjedaju od brige za tebe. Osim toga, stari ti je bogalj. Prije nekog vremena dobio je metak u leđa koji ga je prikovao za invalidska kolica. Potreban si mu...

– Mom ocu nitko nije potreban – odbrusio je mladac. – Bio zdrav ili bolestan! Ponajmanje ja!

– No, sad si zbilja izlanuo glupost, mali! – uzrujao se Windy.

Walter ga odmjeri bez imalo poštovanja.

– Hvala vam što ste mi pomogli – rekao je, a u glasu mu se nije osjećala zahvalnost. – Mogu se sada sam brinuti o sebi. Kao što si rekao, djedice, dobro sam prošao.

Okrenuo se da uzjaše.

Windy ga je zgrabio za hlače

i povukao natrag.

– Ići ćeš ocu, balavče, htio ti to ili ne! – protisnuo je kroz zube.

Wally Fervans spusti ruku na revolver. Zažmirkao je kad mu je Windy, nimalo nježno, gurnuo puščanu cijev pod želudac.

– Tvrdoglaviji si od svog starog – zarežao je Windy. – Za dva centa ...

– Radije tri pesosa, senjor...

– prekinuo ih je glas iza leđa.

Bio je to odrješit, ženski glas, nedvojbeno neprijateljski.

Windy se okrenuo, odgurnuvši Dugog Jima ustranu. Metak mu je okrznuo vrh šešira.

Ukočio se stišćući dršku kolta i ljutito buljeći u nepomičnu cijev vinčesterke.

Jahačica, koja se stvorila niotkuda, bila je sitna Meksikanica. Čak ispod golema sombrera vidjelo se da je mlada. Odviše mlada i previše lijepa da okolo puca u ljude koje nije poznavala. Imala je na sebi jahačko odijelo od zelenog baršuna i svile, nu bijelu košulju. No njeno je ruho vapilo za čišćenjem.

– Puška, senjor! Bacite je!

Dugi Jim je spazio prkosni trzaj na Windyevu licu, pa se brzo umiješao:

– Dovraga, Windy, djevojka je...

Windy je s uzdahom ispustio pušku.

Wally Fervans se cerekao, gurajući Windya ustranu i penjući se u sedlo.

– Neću vas ubiti samo zato što ste stari i blesavi – izgovorila je oštro i pogledala u Wallya koji je smjestio konja pokraj nje. – Jesu li te ranili?

Zavrtio je glavom.

– Hajdemo, Maria!

Držao se uspravno u sedlu. Samo ponos je zatomio prizvuk bola u njegovu glasu.

— Samo idite — s gnušanjem će Windy. — Baš ste krasan par.

Maria se okrenula prema njemu s puškom. Wally je gurnuo cijev ustranu.

— Neće nas smetati — izgovorio je. — Vjerojatno su mi spasili život.

— A što je s tvojim ocem? — upita Dugi Jim.

Stara gorčina zatitrala je na usnama Wallya Fervansa.

— Moj me otac izbacio iz kuće prije godinu dana. Što se mene tiče, gospodine, neka se nosi dodavola!

Podboli su konje i odjahali. Bat njihovih konja kratko je odzvanjao po klancu, a onda se na dvojicu ostarjelih odmetnika spustila grobna tišina.

Dugi Jim je vrtio glavom.

— Nije pravo... to što mladac osjeća prema ocu.

Windy je podigao kolt, očistio ga od pijeska i vratio u korice.

— Dodavola! — promrmljao je, promatrajući svog ortaka ratobornim pogledom. — Pokušamo pomoći, a pogledaj kako nam je zahvalio.

Dugi Jim je gledao u smjeru kamo su nestali Maria i Wally.

— Čini se da su potpuno isti, onaj stari, Fervans i njegov dječak. Prokleta tvrdoglavi da bi popustili makar malčice.

Windy je slegnuo ramenima i okrenuo se prema konju.

— Vrijeme je da se kupimo odavde — zamumljao je i pogledao u mrtvace. — Neki od njihovih prijatelja mogli bi naići svaki tren.

Dugi Jim nije obraćao pažnju na njega.

— Jesi li zapazio nešto poznato na onoj djevojci, Windy?

Windy je zastao, promatrajući ortaka sumnjičavim pogledom. Iz duga zajedništva mogao je naslutiti da se nešto ozbiljno krije iza naoko beznačajna pitanja Dugog Jima.

— Ne — odgovorio je oštro. — I ne sviđaju mi se djevojke koje su spremne pucati u mene.

— Sinoć je bilo premračno da bi se nešto moglo tvrditi zasigurno — prekinе ga Dugi Jim — ali bih se zakleo da je ta djevojka pucala u Fervansovu kuću.

— Miguelov duh!

U Windyevu glasu osjećalo se zlobno izrugivanje.

Dugi Jim slegne ramenima.

— Istina je, zvuči čudno da bi mladac i ta Meksikanka pucali na imanje njegova oca — zamišljeno je češkao dugu vilicu. — Čini se previše, čak za mladića koji mrzi svog oca.

Prišao je Windy, vodeći konja Dugog Jima.

— To nije naša briga, Jime — rekao je i pružio uzde svom drugu. — Nema ništa gore nego kad se dvije stare bene muvaju onuda gdje im nije mjesto.

Dugi Jim polagano zakima.

— Da. Čini se da imaš pravo. Uzjahao je i okrenuo se.

— Ipak... — dodao je.

— Imamo preča posla — osorno ga prekinе Windy. — Ili možda hoćeš da nas uhvate?

Dugi Jim se nacerio. Zaključak je bio sasvim razumljiv. Okrenuo je konja i krenuo za Windyem prema izlazu iz klanca.

IV

Mnogi muškarci prešli su preko praga saluna »Crna stri-

jela* u vlasništvu Mala Oysterlinga, za njenog kratkog ali burnog postojanja. Nitko, međutim, nije bio nalik na tako neskladan par koji je ušao prepirući se u to pospano ljetno poslijepodne.

Oysterling se srdito uspravio. Dremuckao je iza šanka i ovaj nepoželjan dolazak uznemirio je njegovu preosjetljivu dušu. Bio je dlakav gorostas, jednooki i s gustom bradom. Mrk pogled nije nimalo dopunio njegov izgled.

Ali ni Dugi Jim ni Windy nisu opazili njegovo mrgođenje. Bili su usred rješavanja ozbiljnog problema i Dugi Jim je naposljetku pribjegao davno prokušanoj metodi bacanja novčića.

— Ako ispadne glava, jedemo. Bude li pismo, pijemo...

Windy Harris se sumnjičavo zapiljio u dugonju. Lice mu bijaše prekriveno tankim slojem prašine. Oblizao je suhe usnice i kimnuo.

— Dobro, dugajlijo. Pismo! Naroljat ćemo se!

Suzio je pogled prema novčiću koji je izvukao njegov drug.

— Daj da pogledam.

Dugi Jim je napravio uvrijeđeno lice.

— Dovraga, Windy, ne misliš valjda da bih...

— Ne — nacerio se Windy. — Samo sam sumnjičav po prirodi. Tako je već bolje — promrm-ljao je kad je Dugi Jim spremio patvorenu kovanicu u džep.

Oysterlingova se zlovolja povećala. Navikao je da ga stranci promatraju s dužnim poštovanjem kad uđu u salun koji je bio na zlu glasu nedaleko, pa je i njen gorostasni gazda bio poznat većini putnika na jug.

Ali ovi starci ponašali su se kao da su potpuno sami. Nisu obraćali pažnju ni na vlasnika ni na nekoliko supijanih gostiju koji su se smjestili u dnu prostorije.

Dugi Jim je očevidno nevoljko izvukao srebrni dolar, hitnuo ga uvis ispred Oysterlingova nosa i pljesnuo dlanom kad je pao na šank.

Vrlo oprezno, kao da mu o tome ovisi život, Dugi Jim je podigao ruku.

Windy se primjetno opustio.

— Pismo!

Okrenuo se prema vlasniku saluna i rekao:

— Napuni nam čaše, momak. Ja i Dugi Jim ćemo se napiti!

Oysterling je zurio u čovječuljka koji ga nazvao momkom!

Ne obraćajući pažnju na uvrijeđenog gorostasa, Windy je promatrao Dugog Jima kako razočarano povlači srebrnjak po šanku. Nije pokazao suosjećanje.

Windy je bio čvrsta uvjerenja, potkrijepljena godinama druženja, da je Dugi Jim bivao gladniji što je više jeo. Sad je već došao u razdoblje stalne izgladnjelosti.

— Neka me vrag odnese ako ti nemaš veći želudac nego deva — nasmijao se vidjevši tugu u očima svog prijatelja.

Čovječe, jeli smo jutros. Obrok koji si smazao svakom bi normalnom čovjeku bio za tjedan dana.

Dugi Jim je, uvrijeđen, odbio odgovoriti. Zgrabio je bocu koju je Oysterling postavio na šank, prije nego što je Windy stigao položiti ruku na nju. Ulijevao je sebi piće što je sporije mogao.

— Nadam se da je dobra ova

tekućina – promumljao je jednookom vlasniku saluna. – Prošli put su nam ponudili nešto u čemu čovjek ne bi okupao ni ovcu.

Poslijepodne se otezalo. Ostarjeli razbojnici pili su polagano, pretresajući po tko zna koji put jučerašnje događaje. Lincoln Fervans i njegove nevolje sa sinom zaista nisu njihova briga, zaključili su. Odlučili su odavde krenuti prema meksičkoj granici i putem pokupiti nekoliko grla.

Iza šanka Oysterling je mijenjao raspoloženja, od mrgodenja do nevjerice i naposljetku čistog čuđenja. Čak je pažnja stalnih gostiju saluna prešla s kockanja na dva neobična stranca, koji su moćno Oysterlingovo piće ulijevali u sebe bez vidljiva učinka.

Pri trećoj boci Oysterling se naslonio s nevjericom na policu iza leđa i razrogačio jedno jedino zdravo oko. Još nitko nije iskapio toliko njegova lošeg pića i ostao na nogama!

Windyeva noga skliznula je s mjedene prečke na šanku. On se uhvatio za šank.

– K vragu, Jime – žalio se povlačeći kvrgavom šankom preko zamagljenih očiju – sigurno samo pojeo nešto škodljivo. Obično se kod treće boce tek počinjem zagrijavati.

Dugi Jim se okrenuo vrlo polagano. Naslonio je dugačko tijelo na šank i zaokružio pogledom po salunu. Lica koja su zurila u njega bila su malo mutna, pomična vrata klimatala su se u polaganom, ritmičnom plesu.

Dugi Jim je zatresao glavom. Okrenuvši se, nalaktio se i zaškiljio u vlasnika saluna, koji ga

je gledao razjapljenih usta.

– Izvuci još jednu bocu tog bučkuriša, momak – izgovorio je promuklim glasom. – Windy i ja slavimo.

Windy je tupo buljio u njega.

– Što slavimo?

Dugi Jim se namrštio.

– Svetog Petra. Malo sa za-kašnjenjem, ali...

Bat konjskih kopita i zveckanje ostruga najavilo je dolazak jahača pred »Crnu strijelu«. Noge u čizmama strugale su po drvenim stubama. Zacviljele su šarke, a krila su žestoko tresnula u zid.

Široka ramena došljaka bila su pokrivena smečkastom prašinom koja je pokrila i sjajnu značku zamjenika šerifa. Ispod crna šešira, koji je zasjenjivao kvrgav, šakama oblikovan nos, virile su goleme, klempave uši. Imao je sive oči, hladne poput čelika. Trenutačno su bile zamagljene srdžbom. Činilo se da su ljudi koje je tražio nestali, ostavivši iza sebe trojicu njegovih najboljih ljudi, nepomične pokraj ugašene vatre.

Imao je zloćudan pogled kad je ušao u salun, a njegovi ljudi, koji su ga slijedili u stopu, bili su spremni skočiti u vatru na njegovu zapovijed.

Oysterling je zatvorio usta. Lupeško lice ponovno je poprimilo mrgodan izražaj. Zdravim okom zaškiljio je na dva teturava starca koji su, zagrljeni, razuzdanim i neusklađenim glasovima, pjevali staru irsku pjesmu.

Oysterling se ukočio. Tako se nisu smjeli ponašati stranci kad se u gradu pojavi Box-Ear Strauss.

Nipošto!

Box-Ear Strauss se zaustavio ispred šanka na daljini ispružene ruke. Bio je umoran, žedan i ljutit, a dva pijanca, eto, našla su mu se na putu. Spustio je ruku na jedan od dva revolvera zataknutu za pojas. Odjednom mu se nešto na njima učinilo poznatim.

— Neka me vrag odnese! — procijedio je.

Od njegova glasa ukočili su se kartaši za stolovima, a njegovi pratioci raširiše se oko njega hvatajući drške revolvera.

Strauss je učinio korak naprijed prema raspjevanim starcima.

— Neka me zbilja vrag odnese!

Urlik je prekinuo pokušaj Dugog Jima da se rastuži nad kletom sudbom ubogog razbojnika u pjesmi. Okrenuo se licem prema Straussu.

Prostorija se čudno njihala, kao i dva krupna lika ispred njega.

Zakikotao je supijano.

— I hoće, stari, sigurno te hoće vrag odnijeti.

Pogled mu se malčice ustalio i pažnju mu privukoše došljakove goleme uši. Ukočio se.

Spustio je ruku na Windyevo rame. Ledeni žmarci klizili su mu niz kičmu.

— Stani, Windy!

Windy se nije dao smesti.

— Gospodine — govorio je cereći se široko — imate najveće uši osim slonovskih. Zalepršajte njima, da vidim kako ćete polejtjeti...

Strauss je počeo izvlačiti revolver.

Dugi Jim je izgledao tužan. Pojava Box-Eara u salunu rastjerala mu je maglicu iz mo-

zga, ali su mu nagoni još bili obamrli i potpuno je zaboravio na jednookog vlasnika saluna koji mu je bio iza leđa.

— Bolje da brišemo odavde — žustro je rekao svom prijatelju.

Oysterling mu je presjekao put tresnuvši ga bocom viskija po glavi.

Tekućina se cijedila po Dugom Jimu. Teturao je, pucajući nekontrolirano u pod.

— Hoću ih žive, momci! — re-žao je Box-Ear. — Za vješanje!

Dugi Jim je bačen na svog ortaka, kojemu je tek sada počelo dopirati do pijanog mozga u što su se uvalili. U salunu je zavladao metež. Miješali su se udarci, ljudi, stolovi.

Oysterling, koji je napustio radno mjesto da pripomogne u tučnjavi, naletio je na čvrstu, koščatu šaku koja ga je odbacila unatrag. Omamljen, svalio se među krhotine stola.

Naposljetku se gužva stišala. Hrpa muškaraca rasplela se od dvojice napokon smirenih i dobrano izudaranih protuha.

Jedan od jahača s »Diamonda L«, mršav, zubat momak, opipavao je natečeno oko i ispljunuo zub.

— Za ime svijeta! — mumljao je. — Nevjerojatno! — promatrao je dva onesviještena starca na podu. — Tko bi to pomislio kad ih pogleda? Mali radi kao cirkularna pila, a dugonja lupa poput stroja za nabijanje stupova.

Zaokružio je pogledom po drugima. Svi su bili prošarani masnicama.

— Tuku li se oni uvijek ovako? Ili je to zbog Oysterlingovog bučkuriša?

Još uvijek razdražljiv Strauss je prišao ljudima okupljenima oko nepomičnih spodoba na podu. Udario je Dugog Jima dvaput pod rebra.

— Sredili smo ih za sebe, Starruss — progovorio je jedan od jahača kroz natečene usnice. — Ali, što ćemo s njima? Par običnih skitnica...

— Skitnice, kažeš! — otresao se nadglednik »Diamonda L«, kojemu se stala vraćati snaga.

— Te dvije bitange stoje iza neprilika koje smo imali. Oni su nam ukrali stoku. Oni su ubili Carda, Cheekya i Sturgeona.

Jahač je sumnjičavo vrtio glavom.

— Ova dvojica?

— Jasno — režao je Strauss.

— Pobjegli su u grad, smatrajući da ih nećemo poznati i da ih nećemo tražiti u Mesa Cityu.

Dugi Jim se počao vrpolti.

Strauss ga ponovno mazne pod rebra.

— Dobro, momci, znamo što se radi s kradljivcima stoke. Iznesite ih napolje.

Ljudi su ga poslušali. Napustili su salun, noseći dva nepomična tijela.

Oysterling se naslonio na šank promatrajući kroz nabubren kapak što mu je ostalo čitavu salunu.

— Njih dvojica — mrmljao je, a još uvijek nije mogao doći k sebi od iznenađenja i nevjerice.

— Njih dvojica... dovoljno stari da u stolicama za ljuljanje čekaju smrt. K tome i pijani!

V

Dugi Jim se potpuno osvjestio na svom šarcu, s rukama vezanim na leđima i omčom

oko vrata. Bacio je pogled na Windya koji je bio u sličnom položaju. Bili su okruženi momcima zloćudna izražaja lica, koji su s nestrpljenjem čekali da povuku uže.

Čovječuljak je izgledao kao da ga je pregazio stampedo. Čekinjast brk bio mu je natopljen krvlju, koja se slijevala niz sijeku bradu. Jedno mu je oko bilo sasvim zatvoreno.

Dugi Jim je ispljunuo krv iz posjekotine s unutarnje strane usta. Boljelo ga je cijelo tijelo, a oštra bol sijevala mu ježi pod desnom stranom rebra koju je Strauss dohvatio vrhom čizme. Osjećao je kuckanje u jajolikoj kvrzi na glavi, a oštar vonj viskija iz njegove još uvijek natopljene košulje podsjetio ga je kako je zadobio tu čvorugu.

Box-Ear Strauss se progurao kroz krug koji su muškarci napravili oko velikog hrasta na gradskom trgu.

— Spremni? — obratio se ljudima koji su držali uže.

Dugi Jim se prepustio prstu sudbine. Ali Windy je spadao u tipove koji su se prepirali i na putu do pakla.

— Hej, stanite malo, gospodo! — uzvikivao je čovječuljak i pogledao u Box-Eara. — Ovo mi se čini ishitreno, Box-Ear. Možda ti je Dugi Jim malo grubo ugu-
rao pljucu u želudac. Ali, Jim se nikad nije naučio ponašati kako valja. Uostalom, ovo je prvi grad u kojem se ljudi vješaju za takve sitnice...

— Nećete visjeti zbog onoga što se dogodilo u »Crnoj strijeli«
— zarežao je Strauss. — Vraški dobro vi znate razlog! Vi ste lopovi koji su čistili stoku s rančeva »Diamond L« i »V-Bar«. Vje-

rojatno isti gadovi koji su napu-
cali starog Lincolna Fervansa!

Dugi Jim je s nevjericom tre-
sao glavom. Pogledao je u Win-
dya, ali je ovome vilica pala od
tako drska napada.

Istina je da su se bavili trгови-
nom ukradene stoke. Usavršili
su i umijeće ponovnog žigosa-
nja. Ali ovamo su došli kao put-
nici, krajnje miroljubivi, u pro-
lazu.

– Gore s njima, momci! – za-
grmio je Box-Ear. – Dosta dugo
su gledali dnevno svjetlo.

– Čekajte!

Zapovijed koja se prolomila
osunčanim trgom ukipila je sve
na mjestu.

Snažan muškarac bešćutna
pogleda imao je značku na pra-
šnjavoj plavoj košulji i kolt na
boku. Imao je prodorne, svije-
tlosive oči. Zagledao se u nad-
glednika »Diamonda L«.

– Što to radiš, Strausse?

– Vješam kradljivce stoke,
šerife – odgovorio je Box-Ear s
poštovanjem. – Uhvatio sam ih
na djelu.

– Gdje je Slim?

Box-Ear slegne ramenima i
odgovori:

– Dovraga, ne znam gdje ti je
zamjenik, šerife. Najvjerojatnije
negdje spava.

– Odakle ti ta značka?

Nadglednik se namrgodio.

– Slimu nije trebala, pa
sam...

Šerif Breller ispruži ruku.

– Daj je meni!

Box-Ear je otkopčao značku i
bacio je šerifu. Breller je preba-
cio pažnju na dvojicu s omčama
oko vrata.

– Oslobodite ih!

Box-Ear se srdito usprotivio.

– Ali, šerife, oni su ubili troji-

cu mojih ljudi!

– Pred tvojim očima?

Nadglednik »Diamonda L« je
oklijevao.

– Ne. Ali oni su...

– Oslobodite ih! – prosiktao
je šerif. – Zakon će obaviti svo-
je. Izvest ćemo ih pred sud. Ako
su krivi, objesit ćemo ih na
istom ovom mjestu!

Omče su skinute s vratova, a
ruke razvezane. Zatim su uhap-
šenici skinuti s konja i odvedeni
u zatvor.

Ured šerifa Mesa Citya bio je
smješten u trošnoj zgradi koja
je osamljeno stajala na koro-
vom obrasloj ledini. Natpis
iznad vrata visio je ukoso i dr-
žao se na jednom jedinom zar-
đalom čavlu. Zgrada je djelova-
la kao napušteni spomenik pro-
šlosti, a unutra je bila još gora.

Zgrada bijaše dulja nego šira
i podijeljena u dvije prostorije.
Prednja je bila ured, neuredan
prostor onečišćen s nekoliko
praznih boca od viskija i ostaci-
ma hrane na limenim tanjuri-
ma. Muhe su marljivo zujale
unutra i van kroz razbijeno
prozorsko okno, a cijela prosto-
rija vonjala je na češnjak.

Gušeći se od gnušanja, šerif
Breller je pregledavao prostori-
ju. U ćeliji iza nakrcana stola
glasno je hrkao muškarac. Le-
žao je na slamarici ispod prozo-
ra. Vrata ćelije bila su otvorena.

– Prokletstvo! – procijedio
je Windy i okrenuo se prema
predstavniku zakona.

– Izvuci me odavde, šerife!
Radije me smjesta objesite...

Breller je ušao u ćeliju, zgra-
bio spavača za bradu i grubo
ga potegnuo. Zamjenik je za-
roktao, grabeći rukama po zra-
ku.

– Dobijesa, Slime, otpustio bih te ovog časa kad bih mogao naći zamjenu za plaću koju primaš!

Slim se češkao po bradi.

– Samo sam malo zadrije-mao, šerife. Nisam te očekivao.

– To vidim! – otrese se Brel-ler, pa se okrenuo prema mom-cima koji su stajali pokraj Jima i Windya. – Uvedite ih!

Windy se koprcalo, opirući se, ali šerif nije bio raspoložen za suosjećanje. Grubo su ubačeni u ćeliju. Vrata su se za njima zatvorila uz tresak i zaključana su.

– Griješiš, šerife – ljutito će Strauss. – Ovi nitkovi su...

– Ne uči me mom poslu, Strausse! – hladno ga prekine šerif. – U ovoj oblasti ja se brinem sa zakon, makar i ne dolazim u Mesa City onoliko često koliko bih želio.

Oči su mu iskrile ledenim sjajem dok je promatrao nadglednika ranča »Diamond L«.

– Malo sam obišao uokolo – rekao je. – Nisam odveć uvjeren da se ovoj dvojici mogu natovariti sve nevolje koje se događaju u ovom kraju.

– Imaš pravo, šerife – javi se ratoborni Windy. – Mi smo neđužni putnici namjernici, u prolazu...

– Zaveži!

Dugi Jim je povukao Windya s vrata ćelije. Šerif se ponovno obratio svom pomoćniku:

– Hoću da se ovaj svinjac očisti do večere. I drži zatvore-nike na oku. Jesi li to u stanju?

Slim Packer se važno uspravo. Napor je uzrokovao napadaj grčevitog kašlja.

– Neću oka skinuti s njih, šerife! – obećao je svečano.

Vrteći glavom, šerif je izašao iz zgrade.

VI

Mal Oysterling je počeo čistiti kad je Box-EWar nahrupio u salun, ne obazirući se na znak ZATVORENO, prikačen na vrata. Nadglednik »Diamonda L« bio je kisele volje. Gorostasni vlasnik saluna predao je posao svom pomoćniku i sa Straussom se povukao na razgovor u četiri oka u svoju sobu.

– Prokleti šerif! – zarežao je Strauss.

Oysterling je prišao ormaru i natočio im piće iz boce. Prostorija je bila mala, nakrcana svim i svačim, a zračila se kroz uzan prozor u hodnik. Tu je Oysterling zbrajao račune. Na zidovima oko njegova pisaćeg stola bili su čavlima prikucani računi i priznanice, stari po nekoliko godina.

Oysterling je pružio piće Box-Earu i dodirnuo je otečeno oko. U polumraku je jedva vidio nadglednika »Diamonda L«.

– Zar poznaješ one dvije oljnale divlje mačke?

Straus kimne i reče:

– Naletio sam jednom na njih gore u Montynnyu. Malo sam šarkao po žigovima. Zadužili su me.

– Misliš li da su oni ubili Cheekya, Carda i Sturgeona?

– Možda. Nije me briga – zarežao je Strauss. – Otkrio sam da su nas njih trojica nasamarila. Žigosali su stoku s »V-Bara« i prodavali je u Chihuahua.

Oysterling je zatresao glavom.

– Ispada da više nikome ne možeš vjerovati – izgovorio je

mrzovoljno. – Čak ni momci-
ma s kojima kradeš.

U prostoriji je postalo odveć
tamno, pa je ustao i pripalio
svjetiljku.

– Hendricks dolazi prekosu-
tra. Koliko grla imamo za nje-
ga?

Nadglednik se zamislio.

– Pet stotina, koje manje ili
više. Nešto goveda s »V-Bara«,
ponovno žigosanih. Ostalo je s
»Diamonda L«.

Oysterling je pijuckao viski.

– Po cijenama koje nam daje
i nakon isplate tvojih momaka,
nema ne ostaje mnogo – zlo-
voljno je zavrtio glavom. – Kad
sam ulazio u ovaj posao s to-
bom, računao sam da ćemo na
brzinu doći do para i da ću otići
nekamo u Meksiko. U Vera
Gruz možda ili u Tampico. I živ-
jeti ondje kao bubreg u loju.

Box-Ear slegne ramenima.

– Meni je ovdje sasvim do-
bro, Male. Imam gazdu koji me
uopće ne smeta. Pušta mi da sa-
mostalno vodim imanje – na-
slonio se i prasnuo u smijeh. –
Dobijesa, ja ga ovdje potkra-
dam, a on negdje lovi tetrijebo-
ve!

– Sam?

Oysterlingovo nabubreno
oko još se više suzilo kad mu je
sinula blistava misao.

– Koliko ja znam, da. Vodi sa
sobom jedino svoga poslužite-
lja, Ah Fonga. Zove ga desnom
rukom. Spakiraju šator, sanduk
skoča i tavu. Taj je čovjek toliko
odsutan da se jedva mogu sjeti-
ti kako izgleda.

– Ubijmo ga! – bezbojnim će
glasom Oysterling.

Strauss zatrese glavom.

– Pomišljao sam na to. Ali ne
dok je šerif Breller u blizini.

Osim toga, njegov je brat vojvo-
da ili grof u Engleskoj. Znaš ka-
kva bi to potjera bila da mu se
nešto dogodi.

Oysterling nije skrivao razo-
čaranje.

Onda ga očistimo! Rekao si
da ne bi ni uočio. Prebaci svu
krivnju na »V-Bar«.

– Najprije se moramo otara-
siti Brellera – mumljao je Stra-
uss. – Počeo je odveć njuškati
uokolo.

Oysterling ponovno dodirne
oteklinu ispod oka.

– Što je s onom dvojicom koji
su mi razlupali salun?

Box-Ear se namrštio. Poniže-
nje koje su mu Dugi Jim i
Windy priredili pred očima nje-
govih ljudi još uvijek ga je pe-
klo.

– Da nas šerif nije zaustavio,
već bi visjeli.

Oysterling se češkao po vr-
šku nosa.

– Imam jednu zamisao –
počeo je kikotati. – Pustit ćemo
ih.

Strauss je zurio u njega.

– Jesi li pošasavio?

Oysterling se cerekao samo-
zadovoljno.

– Slušaj, želimo se otarasiti
šerifa Brellera. Je li tako? Zato
ćemo ih večeras pustiti iz zatvo-
ra. Šerif Breller će poći u potje-
ru za njima. Završit će s met-
kom u leđima – govorio je na-
slonjen na stolcu, mjerkajući
Box-Eara. – Potjera za bjegun-
cima uvijek je vrlo opasna. A
Breller je mnogima ovdje stao
na žulj, zato baš nitko neće pre-
više tugovati...

– Osim njegove udovice –
promrmljao je nadglednik.

Zamisao nije bila njegova, pa
nije bio odveć spreman da je

prihvati.

— A što ćemo s onim starim pijandurama u zatvoru?

— Ti ćeš biti u potjeri s Brelle-rom — nastavio je Oysterling.
— Pronaći ćeš ih nakon što šerif bude ubijen i objesiti ih. Odmah. Ne možeš izgubiti, Strausse.

Box-Ear je natočio još jedno piće.

— Neće biti jednostavno, jer je Breller u gradu. A starog Slima je toliko uplašio da će budala pucati i na sjenu.

— Prepusti to meni. Imam pravog čovjeka da za nas obavi taj posao.

Gorostasni vlasnik saluna prišao je vratima i navirio se u salun. Dao je znak Box-Earu glavom da mu se priključi. Ovaj je prišao i sumnjičavo promatrao čovjeka koji je raščišćavao prostoriju.

— On? — zapitao je zabezeknuto Box-Ear.

Oysterling zakima.

— Prepusti Slima meni. Prije ponoći imat ćemo one nitkove na slobodi.

Strauss je nehajno slegnuo ramenima, nimalo uvjeren u obećanje.

— Ja ću biti kod Maggie. Nisam svraćao k njoj odavno, a čujem da je dobila novu djevojku.

Oysterling ga je otpratio do vrata i pustio ga da izađe. Onda se okrenuo i stao promatrati čistača. Čovjek se pravio da čisti ispod stola u kutu sobe. Bio je visok, mršav muškarac neodređene dobi s prosijedom plavom kosom koja je neuredno visjela po vratu. Odjeća je nekad davno znala za bolja vremena.

Radio je pritišćući desnu ru-

ku na prljav kaput, kao da je sakat.

— Reeves! — zaurlao je Oysterling.

Čovjek je bio zatečen. Naslonio se na metlu, žmirkajući.

— Dodi ovamo, dovraga! Što si se ukipio?

Reeves je nevoljko vukao noge prema vlasniku saluna. Oysterling je pričekao da mu se primakne, a onda ga je desnom rukom zgrabio za gušu, dok je lijevom kliznuo ispod Reevesova kaputa, taman na vrijeme da uhvati bocu viskija prije nego što je odletjela na pod.

Reevesovo lice poprimilo je purpurnu boju. Bepomoćno se trzao.

Oysterling je popustio stisak i odvukao čistača kao vreću u stražnju prostoriju. Zatvorio je vrata.

— Koliko sam te puta upozorio da mi ne kradeš viski? — zaurlao je.

Reeves je trljao vrat na kojem su još uvijek bili vidljivi tragovi snažnih prstiju vlasnika saluna.

— Kakav viski?

Oysterling je podigao uvis bocu.

— Ovaj viski!

Reeves se pribrao i pažljivo je poravnao kravatu.

— Gospodine Oysterling, to je vaš viski.

Krv je navalila u lice krupnog vlasnika saluna.

— K vragu! Znam da jest! — mahnulo je bocom ispred čistačeva lica. — Gdje mu je mjesto, Reeves?

Mršavko je pogledao prema salunu.

— Na polici iza šanka — zatrešao je glavom. — Ali čini se da čovjek vašeg položaja i ne-

podmitljiva poštenja, može kra-
sti vlastiti viski. Moja malen-
kost nema pravo da vas ispituje.

– Mene da ispituješ? – zgra-
bio ga je Oysterling za ovratnik
kaputa i tresao ga sve dok ovo-
me nisu zacvokotali zubi. – Do-
bijesa, pa ti si ukrao...

– No, no, gospodine Oyster-
ling. Boca viskija je u vašim, ne
u mojim rukama. Međutim, ako
vi i dalje tvrdite da sam je ja
ukrao, moram se povesti za va-
šim sudom kao što se rob poko-
rava volji gospodara.

Oysterling je zateturaao pre-
ma malom stolu za kojim je pri-
je sjedio i pijuckao s Box-Ea-
rom. Bio je snažan muškarac s
vlastitim rasuđivanjem pokva-
renjaka. Ali Reevesova okretna
rječitost potpuno ga je zbunila.

– Sjedni – rekao je.

Reeves se bacio na stolac.

– Imam posao za tebe.

Reeves je pažljivo promatrao
gazdu, zbunjujući ga izravnim
pogledom bljedih očiju.

– Ja već imam posao, gospo-
dine Oysterling.

Oysterling je stavio krupnu
šaku pod nos sugovornika.

– Zaveži i slušaj!

Reeves je zatreptao.

– Mogu li dobiti piće iz vaše
boce, gospodine Oysterling?

Vlasnik saluna gurne bocu
prema njemu.

– Samo jedan gutljaj.

Reeves je otčepio bocu i pri-
maknuo je ustima. Adamova ja-
bučica nije mu se pomaknula,
ali je zapanjujuća količina vi-
skija počela teći niz njegovo gr-
lo.

Oysterling mu grubo istragne
bocu iz ruke.

– Trebam te trijeznoga, idi-
ote!

Reeves je nadlanicom otro-
usta.

– Koliko dobro poznaješ
Brellerovog zamjenika Slima?

Reeves se namrštio.

– Stari smo prijatelji pri pija-
či.

– Pričekaj me!

Gorostas se udaljio do šanka,
a Reeves je mjerkao bocu na
stolu ispred sebe. Oysterling se
vratio prije nego što je ovaj
smogao hrabrosti da posegne
za njom. Vlasnik saluna je po-
stavio dvije boce jeftinog pića
na stol ispred Reevesa.

– Što je to?

– Želim da ih pokloniš Sli-
mu.

Reeves je oblizao usnice.

– Obje boce?

Oysterling zakima.

– U povodu čega?

– Fućka mi se, k vragu – za-
režao je Oysterling. – Izmisli
nešto.

Reeves je promatrao krup-
nog vlasnika saluna.

– Nešto trebate od Slima, go-
spodine Oysterling.

– Da, hoću da je mrtvo pijan
prije ponoći!

Reeves je blenuo u njega.

– Zbog čega?

– Meka sam srca, to je sve! –
otrese se Oysterling. – Što je te-
be briga zbog čega?

Zabio je debeli prst Reevesu
pod nos.

– Hoću da se Slim nalije tako
da se ne može sjetiti što je radio.
Onda ćeš mu uzeti ključeve i
pustiti one dvije ptčice iz zatvo-
ra. Poslije toga ćeš doći ovamo,
a ja ću ti dopustiti da ukradeš
bocu viskija iz moje zalihe.

Reeves se zamišljeno gladio
po bradi.

– Zvuči krajnje opasno, go-

spodine Oysterling. Šerif Brel-ler je najtvrdokorniji poklonik zakona kojega sam ikad vidio. A ja baš nisam u najboljim odnosima sa zakonom, kao što znate i...

– Slušaj – prekine ga Oysterling – šerif će pomisliti da je to učinio Slim. Slim će biti toliko pijan da neće biti siguran je li ih pustio on ili nije. A ja ću se zakleti da si cijelo to vrijeme bio ovdje sa mnom. Ionako svi znaju da je Slim lažov.

Reeves je posegnuo za otvorenim bocom viskija. Oysterling ga je grubo udario dlanom.

– Kad se vratiš!

Reeves je ustao i smjestio bocu ispod kaputa.

– Bit će to pučka svečanost

– rekao je.

VII

Windy Harris je prišao k vratima i zagledao se u čuvara zakona koji je smjerno čistio prostoriju.

– Hej! – povikao je svadljivo.

– Ovdje je samo jedna klupa.

Slim je stao i naslonio se na štap za otiranje poda. Namrštio se kao u čudu.

– Tako?

– Dvojica smo – podsjeti ga Windy. – Kako misliš da ćemo spavati?

Slim se naceri.

– Na smjenu, tatice – odvratio je, zadovoljan svojom iznenadnom dovitljivošću. – Nikad nismo imali više od jednog pijanca u isto vrijeme.

Windy to nije bilo nimalo smiješno. Upro je prst u Dugog Jima ispržena na klupi.

– To je protuzakonito, zamjenice.

– Što je protuzakonito?

– Jedna klupa, a dva zatvorenika – vrtio je Windy glavom. – Bojim se da ćeš jednoga od nas morati pustiti van.

Slim je odmjerio vremešna čovječuljka.

– Lukavo si to smislio, ha?

Počeo je ponovno prati pod.

Dugi Jim je prebacio noge s klupe na pod i pridružio se Windy na vratima ćelije.

– Kad ćemo dobiti klopou? – upitao je, a gorljiva čežnja izbijala mu je iz glasa.

Slim se nije obazirao.

Dugi Jim je prodrmao rešetkasta vrata.

– Hej! Zakon kaže da zatvorenike treba hraniti.

Slim je stao i namršteno odmjerio dugonogog starca. Windy je prasnuo u smijeh.

– Mene pusti van, a njega nahrani. To je zakon!

Slim je polagano odložio otar, prišao polici za puške i skinuo dvocijevku. Windy i Dugi Jim pratili su svaku njegovu kretnju.

– Hej! – pomirljivo će Windy.

Slim je šutke prišao k stolu, izvukao kutiju s mecima i napunio pušku. Skljocnuvši cijev na mjesto, uperio je dvocijevku na zatvorenike.

– Ovo je zakon – izgovorio je mirno. – Hoćete li izazivati?

– Ti šupljoglavi, smušeni...

Windy je zašutio vidjevši da Slim napinje oroz. Dugi Jim je naglo povukao svog partnera s vrata.

– Glupan bi mogao i potegnuti – promrmljao je.

Neutješno su obojica sjeli na klupu. Slim je položio pušku na stol i nastavio s čišćenjem.

Dugi Jim je promatrao svog ortaka, kimajući glavom.

– Ti i tvoje prokleta slavlje. Da smo jeli umjesto što smo lokali, ne bi upali u ovo sranje.

Windy ga je pogledao prezri-vo i posegnuo u džep. Pronašao je duhan, ali ne i papiriće, pa je izvukao svoju lulu od kukuru-znog klipa. Napukla drška bila je spojena vrpcoma neoštavlje-ne kože. Koristio ju je štedljivo jer se glava lule kroz godine na-punila snažnim ostatkom koji je Dugog Jima tjerao barem de-setak metara dalje kad god bi Windy pripalio.

Dugi Jim se stresao od jeze kad je Windy pripalio.

– Dodavola, nećeš valjda ov-dje!

– Malo ćemo promijeniti zrak – odgovori Windy pućka-jući zadovoljno.

Dugi Jim je prišao k prozoru i pogledao niz ulicu. Bilo je mračno. Noćnu tišinu presijeca-li su različiti zvuci grada: lavež pasa, bračna svađa, zvuk gitare, glasovi iznenada kriještavi u srdžbi, nečiji razuzdan smijeh.

Nitko ne daje ni pet para za njihovu muku, žalosno je raz-mišljao Dugi Jim. Nitko i ne mari što su oni u zatvoru.

Na ulaznim vratima pojavio se šerif. Slim ga je pogledao iznenađen, a onda je živahno počeo brisati pod.

Šerif ga je neko vrijeme gle-dao šutke.

– Upozorio sam te da držiš vrata zaključana – zarežao je.

Slim kimne. Nije se sjećao da ga je šerif upozorio, ali nije mu se usudio suprotstaviti.

Šerif pokaže prstom na vrata.

– Idi i uzmi nešto za jelo. Ja ću pripaziti na njih.

Slim je prislonio otarak uza zid. Prilazeći stolu, Breller je za-mijetio dvocijevku.

– Što će ovo tu?

Slim je namještao šešir.

– Onaj mali previše brblja. Pokušava me obrlatiti nekim zakonskim tricama.

– To i nije teško – Breller će neljubazno, pričekao da Slim stigne do vrata, a onda reče: – Rekao sam da jedeš, Slime, a ne da piješ! Namjeravam ti onjušiti dah kad se vratiš.

Slim je lamatao glavom gore-dolje u znak pristanka.

– Ni kapljice, šerife. Obeća-jem.

Šerif je duboko uzdahnio.

– Vрати se za petnaest minu-ta!

Kad je Slim zatvorio vrata, še-rif je pregledao neku staru, ne-otvorenu poštu i prelistao hrpu potjernica. Bio je iznenađen što nije našao ni jednu koja bi od-govarala opisu njegovih zatvo-renika.

Windy je ponovno prišao k vratima ćelije.

– Šerife – počeo je iskreno – zatvorili ste pogrešne ljude. Box-Ears bi morao biti ovdje umjesto nas.

– Poznajete Clema Straussa?

Windy je razvalio usta u ču-du.

– Clem? Zar je to njegovo ime?

Šerif slegne ramenima.

– Tim se imenom predstavio kad je prihvaćao posao na »Di-amondu L«.

– Mi smo ga jednom sreli go-re u Montannyu – rekao je Windy i okrenuo se k svom pri-jatelju. – Jesi li ikad čuo da ga zovu Clem?

Dugi Jim je zavrtio glavom.

– Čuo sam različite druge nazive za njega – pridružio se Windy na vratima. – Konjokradica, kradljivac stoke. Pričalo se čak da je bio član neke pljačkaške bande.

Šerif nije pokazao znatiželju. Podigao je neki dopis, zatresao glavom, zgužvao ga u šaci i bacio u koš za smeće.

– Tragate li još uvijek za Miguelovim duhom? – zapitao je Windy.

Na ovo se Breller trgnuo. Podigao je glavu i suzio pogled.

– Što znate o Miguelu?

– Proveli smo noć na imanju Fervansovih – odgovorio je Windy. – Netko je pucao u kuću dok smo bili za večerom i ubacio poruku kroz prozor. Kažu da je to Miguelov duh.

– Miguel je mrtav – muklo će šerif.

– Onda je ipak njegov duh – uporno će Windy. – Ili njegova sestra.

Breller je ustao i prišao k ćeliji.

– Maria?

Windy i Dugi Jim izmijenije poglede.

– Tako se zove. Ona i Fervansov sin uortačili su se da Fervansove istjeraju s imanja – objasnio je Breller i namrštio se. – Tražim je otkako sam čuo da se vratila iz Mexico Citya – dodao je, a glas mu je postao oštiji. – Što to govorite o Wallyu Fervansu?

– Naletjeli smo na njih prekjčer – nehajno će Windy. – Baš kad smo napustili »V-Bar«. Krenuli smo prema jugu da razgledamo okoliš. Barem mislim da je to bio Fervansov dječak, šerife.

– Bio je! – obrecnuo se Breller.

– Prokleti glupan, juri uokolo s tom opasnom curom! Rekao sam mu već...

Okrenuo se kad je ušao Slim. Zamjenik je objesio šešir na kuku, prišao šerifu i puhnuo mu u lice. Ozarena lica, čekao je pohvalu.

– Grom i pakao! – zaječao je Breller s gađenjem i odgurnuo ga. – Drži ih na oku – dodao je mašući palcem prema zatvorenicima. – Sutra ujutro vodim ih na suđenje u Connorsville.

* * *

Večer se vukla, mirnija nego obično, zato što su stanovnici Mesa Citya bili svjesni toga da je šerif Breller u gradu, a šerif nije trpio gluposti.

Slim je drijemao na svom stolcu s nogama na stolu i šeširrom preko očiju. Hrkao je neujednačeno. Na mahove je potpuno utihnuo i ležao nepomično kao da je netom izdahnuo. Onda mu je tijelom prostrujio drhtaj, grudni se koš sav uvukao dok je požudno hvatao zrak – i glasno hrkanje počelo bi iznova.

Dugi Jim ležao je na poljskom krevetu, pokušavajući uloviti malo sna. Windy je nespokojno hodao po maloj ćeliji postajkujući svaki čas pokraj prozora. Djelovanje viskija kao sredstva protiv bolova iščezlo je. Sve modrice koje je pokupio u tučnjavi boljele su punom žestinom. Jezik mu je neprestano opipavao raskliman zub.

Okrenuo se čuvši kolebljivo kucanje na vratima.

Prigušilo ga Slimovo hrkanje. Došljak je pričekao trenutak, a onda je pokucao jače. Rasklimani dovratnik zaškripao je pod malo jačim udarcem.

Slim se probudio i poskočio. Šešir mu je pao na pod kad je položio ruku na revolver.

– Tko je?

– Otvori, Slime – javio se Reeves.

Slim je okrenuo lice k vratima. Izgledao je iznenađen, ali ne i nezadovoljan.

– Jesi li ti, Reeves?

– Otvori, dobijesa!

Slim je prišao k zakračunanim vratima, ali ga je obuzela nelagoda kad se prisjetio Brel-lerova upozorenja.

– Što hoćeš?

– K vragu! – prosiktao je Reeves. – Zar ćeš me cijelu noć ostaviti vani?

Slim je povukao zasun i širom otvorio vrata. Reevese uđe. Stiskao je dvije boce viskija ispod kaputa.

– Zatvori vrata!

Slim je poslušao. Oči mu se raširiše kad je zamijetio da Reeves postavlja boce na stol. I protiv volje jezikom je oblizao usnice.

– Što je to?

– Proslava! – široko se Reeves osmjehnuo. – Tvog rođendana, budaletino!

Slim se u nedoumici češkao po glavi.

– Mog rođendana?

– Zar nisi rekao da si rođen u srpnju?

Slim se namrštio.

– Negdje u ljeti... – rekao je i prestrašeno pogledao prema vratima. – Kad bi Brel-ler sad naletio...

– Spava – ohrabri ga Reeves. – Čuo sam kad je momku na recepciji rekao neka ga probudi kad izađe sunce.

Otčepio je bocu.

– Trebate li pomoć? – javio

se Windy.

Nisu se obazirali na njega.

– Samo gutljaj, Reeves – s nelagodom će Slim.

Dohvatio je bocu i potegnuo dobru petinu pića gotovo u dah. Vratio je bocu Reevesu. Reeves je oklijevao.

– Hajde – zamumljao je Slim. – Neću piti sam.

Bili su na posljednjoj trećini druge boce i jezici su im se već dobrobrano petljali kad je netko zastrugao po vratima.

Reeves je zastao, prestrašen.

Slim se zagrcnuo. Grozničavo se osvrtao po prostoriji tražeći mjesto da sakrije bocu. Glas mu je bio potpuno izmijenjen od straha kad je protisnuo:

– Samo trenutak, šerife...

Ali je kroz zatvorena vrata dopro ženski glas:

– Želiš li se malo zabaviti, ha? Ja sam, Conchita...

Reeves je odahnuo od olakšanja.

– Odlazi! – srdito će Slim.

Windy je bio leđima okrenut prozoru i promatrao što se zbiva u uredu. Kroz prozor je doletio kamenčić i zaustavio se pokraj njegovih nogu.

Okrenuo se i razdraženo pogledao u Dugog Jima koji je sjedio na poljskom krevetu.

– Koga vruga izvodiš?

– Izvodim? – zaprijetio je Dugi Jim šakom. – Ti patuljasti blesane...

Obojica su zašutjeli čuvši pri-gušeno zviždanje tik uz prozor.

Windy je bacio pogled na ured. Slim se još uvijek svađao s djevojkom.

– Rekao sam ti da nisam zainteresiran, Conchita. A sad se gubi odavde!

Dugi Jim je prišao k prozoru.

Napolju u mraku bio je Wally Fervans. Kroz rešetke je Dugom Jimu pružio revolver.

— Konji su vam osedlani i čekaju otraga. Požurite prije nego što neka budala ne naleti ovim putem.

Izgubio se u mraku kao što je i došao.

Dugi Jim je gurnuo revolver ispod košulje.

Vani je netko zazviždao: bio je to znak koji je djevojka čekala.

— I ti si mi neki ljubavnik! — dobacila je i udaljila se.

Slim se vratio do pisaćeg stola. Bio je uplašen. I odjednom trijezan.

— Dosta mi je slavlja! Radije odlazi odavde, Reeves.

— Još samo jednu za put — zamolio je Reeves.

Razmišljao je kako da pokraj Slima dođe do koluta s ključevima na zidu. Bilo mu je jasno da se ne smije Oysterlingu vratiti na oči ako zatvorenici ostanu u ćelijama.

— Hej, zamjeniče! — pozvao je Dugi Jim.

Slim je dograbio dvocijevku i okrenuo se prema ćeliji.

— Ti zaveži!

Imao je dovoljno alkohola u sebi da postane opasan.

Windy je promatrao svog dugačkog prijatelja, ne shvaćajući što se zbiva.

Dugi Jim je držao u ruci zlatnik od dvadeset dolara.

— Tvoji su ako mi osiguraš pošten obrok.

— Kreni — reče Slim Reevesu, pa ne ispuštajući pušku, priđe k vratima ćelije. — Daj da vidim!

Reeves je psovao:

— Slime...

Slim se naglo okrenuo.

— Rekao sam ti da se gubiš, Reeves! Dosta mi je bilo slavlja!

Reeves je mrgodno slegnuo ramenima i krenuo prema vratima. Povukao je zasun i iznenada odskočio unatrag kad mu je vitka Meksikanka zabila kolt pod rebra.

Maria je ušla s njim u prostoriju. Slim je trenutak ukočeno zurio u nju, a onda se okrenuo kad je Dugi Jim pružio kolt kroz rešetke:

— Baci pušku, Slime!

Slim je oklijevao, razmišljajući što će mu ujutro reći Breller. Počeo je vrtjeti pušku. Dugi Jim je ispružio ruku, zgrabio ga za šiju i povukao na rešetke.

Pucanj je provrtao rupu u stropu. Reeves se bacio na pod i otkotrljao ispod stola.

Maria je usmjerila kolt na Slima.

— Bez pucnjave, Maria! — opomene je Dugi Jim.

Zgrabio je Slimovu pušku i odgurnuo ga s vrata ćelije.

Wally Fervans uletio je s ulice s revolverom u ruci.

— Dobijesa, ljudi! — okomio se na Windya i Dugog Jima. — Zar vi ne možete pobjeći ni iz zatvora, a da ne napravite gužvu?

Slim je sjeo na pod i počeo gristi usnice.

Maria ga je prekoračila i skinula ključeve s kuke iznad stola. Otvorila je vrata ćelije. Dugi Jim i Windy su zastali tek toliko da pokupe svoje oružje, a onda su s Wallyem i djevojkom izjurili kroz vrata.

Nekoliko muškaraca oprezno se prikradalo zatvoru. Wally je ispalio nekoliko metaka u njihovom pravcu i sjenke su ne-

stale u tren oka.

Konji su ih čekali iza zatvora, kao što je Wally Frevans rekao. Dvije minute poslije toga četiri jahača napustila su Mesa City.

VIII

Šerif Breller je bez milosti gledao u čovjeka u ćeliji.

— Što se mene tiče, tu možeš i strunuti!

Okrenuo se i ošinio pogledom muškarce koji su se okupili u uredu.

— Naruđujem da mu se jednom na dan donosi jelo, i to isključivo kruh i voda! Svaki onaj tko mu doturi nešto jače, odgovarat će meni!

Slim je grčevito stezao rešetke.

— Nisam bio pijan, šerife! Istina, popio sam nekoliko kapi — govorio je, ali se uvukao u sebe kad se šerif naglo okrenuo prema njemu. — Čujte, Reeves je bio sa mnom. On će potvrditi. Bilo ih je dvoje... nahrupili su ovamo... Meksikanka i mlađić...

— Reeves — prijeteći je šerif mahao prstom ispred Slimova nosa. — Tko je taj?

— Čistač u »Crnoj strijeli«. Pomaze Oysterlingu.

Mal Oysterling je zavrteo glavom kad je Breller pogledao u njega.

— On sanja, šerife. Reeves je bio u salunu, čistio je kad se odigrao napad na zatvor.

— Laže! — završtao je Slim. — Reeves je bio ovdje sa mnom! Pobjegao je kad...

Breller je podigao prazne boce od viskija.

— A što je ovo? —

— Donio ih je Reeves — pri-

znao je Slim. — Meni za rođendan. Popili smo samo gutljaj ili dva.

Šerif je zavitlao boce u koš za smeće.

— Kruh i voda! — zarežao je, mahnito promatrajući okupljene. — Objesit ću prvoga koji mu donese nešto drugo dok mene nema.

Zatvorio je i zaključao vrata Slimove samice.

Box-Ear je pričekao da šerif Breller razjuri znatiželjnike kućama.

— Zar nećeš u potjeru za dvojicom ubojica, šerife?

Breller ga je odmjerio ledenim pogledom.

— Ti si dobar u traganju noću? — upitao ga je.

Box-Ear se namrgodio.

— Nisam, ali...

— Onda zaveži!

Box-Ear se ukočio. Glas mu je odavao zlovolju.

— Samo bih želio pomoći. Imam pola tuceta momaka koje mogu spremiti za deset minuta.

Šerif ga prekine.

— Sad se ništa ne može učiniti. Vraćam se u krevet.

— Do izlaska sunca mogli bi biti u susjednoj oblasti.

— Mogli bi.

Brellerov glas bio je ravnodušan.

— Pa dobro — mrzovoljno će Box-Ear. — Ti si zakon. Ali nisi bog. One dvije pijandure krale su stoku s »Diamonda L«. Vjerojatno su ubili moja tri čovjeka. Fućka mi se što ćeš ti poduzeti, šerife, ali nađem li ih negdje u ovoj oblasti, ja ću ih objesiti!

Okrenuo se na peti i ukočeno se udaljio. Mal Oysterling je zabrinuto odmjerio šerifa.

— Ne zamjeram mu što je lju-

tit — progovorio je.

Breller slegne ramenima.

Oysterling ga je promatrao kako se vraća u hotel, a onda je za nadglednikom »Diamonda L« krenuo u salun.

»Crna strijela« je bila zamračena. Reeves se negdje sakrio. Mutno svjetlo gorjelo je u Oysterlingovom uredu.

Oba muškarca bila su loše volje. Stvari nisu krenule dobro za Bor-Eara i Oysterelingu.

— Taj šerif je doista tvrdo-glavko — zarežao je vlasnik saluna. — Ne sviđa mi se način na koji zaključuje. Sve mi se čini da Breller zna više nego što pokazuje.

Strauss je čupkao desnu ušku.

— Dobijesa, očekivao sam da će nekoliko mojih ljudi jahati s njim. Ali ako namjerava odjahati sam...

— Čekaj malo! — Oysterling će, mršteći se. — Možda će na kraju ipak ispasti na naše. Breller će svakako poći u potjeru za odbjeglih zatvorenicima. Ljudi su u škripcu. Svašta se može dogoditi.

— Box-Ear je shvatio na što cilja.

— Poslat ću Joea. On je najbolji tragač u oblasti, a za pet osoba svakoga će ubiti.

Ispraznio je piće iz boce u čašu.

— Čim se otarasimo šerifa Brellera, lako ćemo očistiti »Diamond L«. A uz podršku Craila Hendricksa moći ćemo srediti i »V-Bar«.

Oysterling je podigao čašu.

— S novcem Lincolna Fervansa.

Obojici se naglo popravilo raspoloženje. Nazdravili su nena-

danom, lako stečenom bogatstvu.

* * *

Mjesec se uzdigao visoko iznad brda. Sličio je na treperavu crvenu kuglu koja je bacala neprijazno svjetlo na neravan okoliš uz granicu. Četiri jahača stajala su na uzvisini i promatrali odsjaj rijeke koja je tekla ispod njih.

S druge strane je ležao Meksiko, pust i negostoljubiv kao i zemlja iza njih. Povjetarac je šušкао u grmlju raznoseći osamljen krik jastreba u lovu.

Windy je prebacio težište u sedlu. Blizina granice činila je da se dobro osjećao. Glava mu se potpuno razbistrila. Kostiju su ga boljale, ali je navikao na nelagodu ove ili one vrste.

— Silno smo vam zahvalni — počeo je.

Zašutio je vidjevši ispred nosa cijev Marijine puške.

— Nastavite jahati — rekla je, a glas joj nije odavao ni trunke prijateljstva. — Vidim li tebe ili tvog druga ikad više u ovom dijelu zemlje, pucat ću bez oklijevanja.

Bezobraština ove mlade djevojke bila je previše za Windyja. Počeo je nešto frfljati, ali ga je Dugi Jim nadglasao.

— Gospodice — suho će on — ovo nije način ophođenja sa starijim ljudima. — Govorim kako me volja — izustila je ledenim glasom i načinila kretanju puškom. — Odlazite!

Dugi Jim se nije obazirao na nju. Obratio se mladiću koji se vrpolio u sedlu.

— Zar dopuštaš da govori umjesto tebe?

Wally se široko osmijehne.

– Maria je bistra cura – priznao je. – Trenutačno ima neprilika, djedice.

– Mnogi ljudi imaju neprilika – prekine ga Dugi Jim.

Imamo je i mi.

– Ne želim slušati vaše tračkanje – prijetim ću glasom Maria. – Nije bila moja zamisao da vas izvlačimo iz zatvora. I ako ne počnete jahati...

– Polako, Maria, polako – rekao je Wally a glas mu je bio umirujući – Idu.

Okrenuo se prema Windyju koji se opasno utišao.

Je li sad sve jasno, djedice?

– Nisam ti ja djed! – odbrusio je Windy razdražljivo. – Da jesam, valjano bih te izlemao! – dodao je i okrenuo se prema Mariji. – A ti mi makni tu pušku ispred nosa prije nego što ti je ne uzmem i prebacim te preko koljena!

Djevojka je zadrhtala od iznenadne srdžbe.

– Što bi ti... učinio?

Sekundu prije nego što je opalila Windy je okrenuo cijev njene puške uvis. Dugi Jim je primakao konja i oteo joj pušku. Wally je posegnuo za revolverom, ali je zastao spazivši ispred nosa cijev Windyeva revolvera.

– Ime mi je Harris! – promuklo će Windy. – Gospodin Harris za tebe! A ovaj dugonja je gospodin Evers! Nadam se da toliko možete upamtiti?

Wally je ljutito suzio pogled.

– Svakako. Možda sam ipak morao dopustiti da vas Maria ubije – dometnuo je s gorčinom.

Djevojka ga je pogledala prijekorno.

– Upozorila sam te da nijed-

nom strancu ne treba vjerovati.

Ispružila je ruku prema Dugom Jimu. Njeno vladanje i prizvuk u glasu bijahu zapovjedni. Očito je navikla da sve bude po njenoj volji.

– Gospodine Evans, želim svoju pušku.

Promatrao ju je zabavljajući se njenom drskošću.

– Možeš li obećati da nećeš pucati?

Kimnula je. Vratio joj je pušku. Podbola je konja i odmaknula se, ali je cijev držala upevenu u Dugog Jima.

– Zbilja ste budale, dvije stare budale – prosiktala je bijesno, a potom se okrenula prema mladom Fervansu. – a ti... ti si blesaviji od njih dvojice zajedno!

Okrenula je konja i odjahala prema rijeci.

Wally je nezadovoljno gledao za njom.

– Vidite li što ste uradili!

Windy je s nevjericom blenuo u njega.

– Zar mi?

– Zbog vas se naljutila na mene – nespokojno je Wally vrtio glavom. – Trebalo vas je ostaviti u zatvoru, da vas objese.

– Mali – tužno je počeo Dugi Jim – čini se da si ti pobrkao neke pojmove. Morao bi biti kod kuće i pomagati mami i tati umjesto što jurcaš uokolo za tom svadljivom, razmaženom Meksikankom.

Wally se namrgodio.

– Ta razmažena Meksikanka postat će moja žena! Dakako, ako vas dvije stare pijandure prestanete gurati nos u stvari koje vas se ne tiču.

– Mladiću, uzmeš li tu djevojku za bračnu družicu, neće ti

više nitko na svijetu trebati praviti neprilike. Imat ćeš ih nadohvat ruci.

– Kako ste doznali da smo u Mesa Cityu? – zapita ga Windy.

– Da Santorovi imaju prijatelje posvuda u ovim krajevima – osorno će Wally. – Ne može se dogoditi ništa, a da ona i njezin brat to ne doznaju.

Windy iskosa pogleda u Dugog Jima.

– Misliš li na Miguela, mali? Wally kimne.

– Šerif je rekao da ga je ubio.

– Ranio ga je – prizna Wally. – Zamalo je podlegao ranama. Izvukli su ga iz rijeke. Oporavljao se skoro godinu dana. Nikad više neće biti s njim dobro. On je, kao i moj stari, bogalj. Ali, drži se! Čeka dan kad će se vratiti na svoj ranč. Želi da ga ondje pokopaju.

– A ti mu pomažeš da to ostvari?

– Ranč »V-Bar« pripada Santorovima – obrecne se Wally i zamahne rukom prema istoku.

– Onog dana vi ste mi spasili glavu. Sada smo Maria i ja spasili vas. Zašto se vas dvojica ne urazumite i ne nastavite put dok još nije kasno. Maria se ne šali. Ona mrzi strance i uljeze u ove krajeve. Kad slijedeći put spazi jednoga od vas dvojice, početak će pucati.

Okrenuo je konja.

– A znate i to što će s vama učiniti Box-Ear ako se susretnete!

Zabio je noge u slabine svog konja koji je pojurio naprijed. Požurio je za Marijom koja se već bila udaljila na konju.

Dugi Jim je netremice motrio Windya koji je polagano no

spremao kolt u korice.

– Čini se da smo ovdje nepoželjni – primijetio je suho. – **Možda** je pametnije da poslušamo mladićev savjet.

– Ne volim da me iz zemlje protjera djevojku, pa makar bila lijepa – mrštio se Windy. – Osim toga, razmišljam o čovjeku u invalidskim kolicima. Očividno ga potkradaju razbojnici s ranča »Diamond L«, a uvjerio si se i sam kakvi su to stručnjaci! – vrtio je glavom zgražavajući se. – Jime, čovjek je potpuno bespomoćan, a tjeraju ga s vlastita imanja. I tko? Lukava djevojka i njegov rođeni sin.

Čovječuljak je još neko vrijeme razmišljao, ali je Dugi Jim već znao ishod ovakva Windyeva razmišljanja.

– Pa, da krenemo – izgovorio je pronicavo. – Možda ćemo uspjeti stići na »V-Bar« do večere.

IX

Sunce se spuštalo iza drveća koje je orkuživalo ranč »V-Bar« kad su dva jahača zauzdala konje.

Ispred kuće stajala su nakrcana kola. Lincoln Fervans je ukočeno sjedio na sjedalu držeći se za stranice. Crvenokosi nadglednik Rolly pričvršćivao je remene sedla na svome konju.

Rolly se naglo okrenuo kad ih je čuo u dvorištu. Izvukao je pušku i naciljao.

Windy je zauzdao konja nekoliko metara dalje. Nagnuo se preko jabuke sedla i ispljunuo duhan povrh konja. Pogled mu se zaustavio na kolima natova-

renim najnužnijim potrepstinama. Navrh svega bila su pričvršćena invalidska kolica.

– Loše vrijeme za putovanje – rekao je.

– Hladnije je – odgovori Rolly.

Okrenuo se prema kući: Lucy Fervans pojavila se na vratima.

– I sigurnije – dodao je.

Žena ih je promotrila. Tračak zadovoljstva pojavio joj se u očima. Nosila je malu ručnu torbicu.

– Lijepo je ovo imanje – izgovorio je Windy kao za sebe.

– Prava je šteta što odlazite.

Lincoln Fervans se ukočeno okrenuo prema njima.

– Nemamo izbora – izgovorio je promuklo. – I sami ste bili ovdje kad su.

Lucy je sišla niz stube i zastala pokraj kola. Pogledala je u dva starca, pa u svog muža. U očima joj je zaiskrio tračak nade.

– Lincolne – progovorila je – možda bismo...

– Penji se u kola, Lucy! – prekinuo ju je.

– Znamo kako se osjećate, gospodine Fervanse – izjavi Dugi Jim. – Ali možda ste ipak prenaglili. Još nije ni subota.

Lincoln slegne ramenima. Bilo mu je naporno sjediti na dasci. Bepomoćnost ga je izludivala.

– U ormarima je ostalo nešto hrane – obrati im se Lucy, mahnuvši glavom prema kući. – Poslužite se.

– Hvala na brizi, gospodo.

Dugi Jim izmijeni letimičan pogled s prijateljem.

– Vaš se sin vratio – rekao je Windy kao uzgrd. – Neki dan smo naletjeli na njega.

Lucyno lice ozari se radošću.

– Moj Walter?

Windy kimne.

– Čuješ li to, Lincolne? – okrene se Lucy k mužu. – Walter se vratio.

Lincolnovo lice ostalo je kameno, neprijemljivo.

– Ma nemoj? Ne vidim ga!

– Doći će! – rekla je Lucy i okrenula se prema Windyu. – Je li tako?

Windy se nelagodno vrpolio u sedlu.

– Ne bih vam mogao ustvrditi, gospodo. Čini se da je još uvijek ljutit zbog nečega.

Razočarenje na majčinom licu kosnulo je Windya.

– Malo je svojeglav – izgovorila je, a usnice su joj podrhtavale. – Ali, vratit će se. Uvijek sam znala da hoće! – naglasila je i ponovno uzdigla pogled prema svom mužu. – Čim prestane osjećati sažaljenje prema samome sebi, Lincolne.

Vidjevši ga onako nesmiljenoga, ponovno je pogledala u Windya.

– Jeste li... jeste li mu rekli za oca?

Windy zakima i reče:

– Jesam.

– Lincolne, pričekajmo, molim te.

Lice joj je obasjavala nada. Izgledala je mlađa nego što ju je Windy upamtio.

Čovjek kamena lica odrješito je zatresao glavom.

– Da se želio vratiti ovamo, već sada bi bio s nama, Lucy.

Njegova je žena ispružila ruku i položila je na njegovu.

– Molim te, Lincolne, pričekajmo još malo. Vratit će se. Znam da hoće...

Odmahnuo je njenu ruku.

– Hajdemo!

Izgovorio je to glasom koji nije trpio protivljenje, očividno navikao da izdaje zapovijedi. Metak u leđima nije mu nimalo promijenio pravu ćud.

Lucy je duboko uzdahnula.

– Čekajte! – javi se Windy iznenada.

Fervans ga je pogledao mr-godno.

– Koliko tražite za imanje?

Lincoln ih je promatrao sum-njičavo.

– Platilo sam pet tisuća za ovo – odgovorio je. – Ovog ča-sa uzeo bih sve što mi se ponu-di.

– Gospodine Fervanse – ja-vio se Rolly koji nije skrivao ne-povjerenje u dvije protuhe. – Gubite dragocjeno vrijeme. Vje-rojatno nemaju ni prebite pare.

Windy je čeprkao po džepu. Promatrao je zlatne novčiće na svom dlanu, a onda se okrenuo prema svom prijatelju.

– Gdje je onaj dvadestak ko-jega si bio spreman dati zamje-niku šerifa za klop u Mesa Cityu?

Dugi Jim se namrštio, ali mu je pružio zlatnik.

Windy je dojahao do kola i pružio novac Fervansu.

– Sto dolara. Hoće li dostaja-ti, gospodine Fervanse?

Lincoln ga ošine bijesnim po-gledom.

– Rekao sam da bih sprem-no prihvatio prvu ponudu. Ali ovo je smiješno.

– To je samo kapara – na-stavi Windy. – Za ostatak ćete dobiti bankovnu mjenicu. Četr-deset devet stotina dolara.

Dugi Jim je u čudu razvalio vilice.

– Hoćete reći da mi isplaću-jete pet tisuća dolara? – pola-gano će Fervans.

Windy potvrdi.

– Mi smo na nekoj vrsti od-mora ovdje, na putu za Teksas u posjet mom nećaku. Ali ban-kovna mjenica je ispravna.

– Gdje je izdana?

– Billings, Montana. Banka za stočare i rudare.

Lincoln se mrštio.

– Proći će mjesec dana dok dobijem potvrdu valjanosti.

Windy nehajno slegne rame-nima.

– Zbog čega kupujete ima-nje? – znatiželjno će Lincoln.

– Znate što vas očekuje?

– Miguelov duh – češkao se Windy po nosu. – Oduvijek sam se želio suočiti s čudima.

– Samo malo, tatice – umije-ša se Rolly. – Što ako ostatak novca ne budemo mogli napla-titi?

– U tom slučaju gospodin Fervans zadržava stotinu na ime kapare i imanje rekao je i pogledao u tvrdokorna čovjeka na kolima. – Nemate što izgu-bit, gospodine Fervanse.

Lincoln pogleda u svoju ženu.

– Tako je najbolje, Lucy. Tjednima nismo sklopili oka. Ovako više ne možemo živjeti...

– Ali Walter – protisnulo je susprežući suze. – Što ako... – zaustavila je, pa se okrenula prema Windy. – Možda će se vratiti...

– Reći ćemo mu – obeća Windy.

– Morali bismo sklopiti ugo-vor, napismeno – javi se Lin-coln.

Windy zatrese glavom.

– Vaša je riječ dovoljno jam-stvo, gospodine Fervanse. Naj-

prije se smjestite. Papirnate poslove riješit ćemo naknadno.

Potvrdili su ugovor rukovanjem.

– Bit ćemo u Mesa Cityu – reče im Fervans.

Dugi Jim strelovito odmjeri svog patuljastog prijatelja.

– Zar u blizini nema nijedan drugi gradić?

– Connorsville, oblasno sjedište.

– Ne bismo vam preporučili Mesa City, gospodine Fervanse

– ravnodušno će Dugi Jim. – Otudite radije u Connorsville.

Mi ćemo vas posjetiti za tjedan ili dva da poravnamo račune.

Lincoln pristane. Njegova se žena popela na sjedalo pokraj njega i prihvatila uzde.

– Ako slučajno vidite mos sina... – govorila je, boreći se da suspregne suze.

– Bez brige! Reći ćemo mu! – ohrabrivao ju je Windy. – Ne brinite, gospodo. Doći će on.

Ova dvojica su joj na neki čudan način ulijevala nadu. Odlazeći s imanja, osjećala se bolje nego mjesecima prije toga.

Rolly se popeo na ridana.

– Kamo ćeš ti? – upita ga Windy.

– Vjerojatno u Connorsville. U potragu za drugim poslom – kiselo se smješкао. – U posljednje vrijeme momci s »Diamonda L« ne vole me baš previše.

– Hoćeš li ostati ovdje?

Rolly zatrese glavom.

– Ovamo sam došao s Fervansima. Ne volim raditi za nepoznate ljude.

– Možeš na to gledati i drugačije – ravnodušno će Windy.

– I dalje bi radio za njih.

Rolly se zamislio.

– Zvuči zanimljivo – pri-

znao je. – Kad počinjem?

Windy upre prstom u kola.

– Otprati ih i pobrini se da se udobno smjeste u Connorsvilleu.

Rolly zakima.

– Ako slučajno naletite na šerifa – umiješa se Dugi Jim – ne spominjite da ste nas sreli.

Rolly zaškilji s nepovjerenjem.

– Neprilike?

Windy nehajno slegne ramenima.

– Nesporazum.

Rolly se naceri i reče:

– Vratit ću se prije subote.

Okrenuo je ridana i odjahao za kolima koja su već dobro odmakla.

Dugi Jim se okomio na svog prijatelja.

– To nam je bila posljednja gotovina – prigovori mu. – A tek ona priča o bankovnoj mjenici...

Windy ga prekine zamahnuvši rukom prema gospodarskim zgradama.

– Sve je ovo naše, zar nije? Dok se onaj glupavi mladac ne urazumi i dok se, dakako, ne otarasimo Miguelova duha.

Odjednom je skočio iz sedla.

– Gospođa Fervans je rekla da u ormarima ima hrane. Što čekaš, Jime?

Dugi Jim je u tri koraka bio u kući.

X

Dugi Jim je ustao sa suncem. Kad se Windy probudio, miris pečene slanine s jajima širio se iz kuhinje. Ustao je i češkajući se pospano, priključio se svom prijatelju.

Prijatelj mu pokaže rukom jaja.

– Pronašao sam ih u staji. Morao sam naganjati nekoliko kokica, a Jurica me dobro isključao.

– Jurica?

– Razmetljivi pijetao – nacerio se Dugi Jim. – Čini se da sam povrijedio njegova prava.

– Sram te bilo!

Windy je prišao k štednjaku i ulio sebi šalicu kave. Potom se smjestio za stol. Ogrebotine od metaka bile su duboke u stolu, a svi prozori polupani. Na dnevnom svjetlu prostorija je izgledala otrcana i uništena. Windy je pomislio na vitku Meksikanku čija je osvetoljubivost vjerojatno stajala iza svega toga.

– Udata, bosonoga i trudna – promrmljao je pod bradu. – Inače, ne bi pravila neprilike...

Dugi Jim je prilazio k stolu s tavom punom mirišljave hrane. Promotrio je svog prijatelja.

– Što to mumljaš?

– Ništa – odgovorio je, a rukom je odbio pečena jaja. – Za mene će kava biti dovoljna – dodao je i zavrtio glavom u nevjerici. – Gotovo si očistio ormar sinoć. Kako je moguće da si još gladan?

– U cik zore probudio sam se od gladi – odgovorio je Dugi Jim. – No ne mogu pustiti da ovo propadne, je li tako?

Windy ga je promatrao kako s užitkom guta doručak. Iz obazrivosti je pričekao da Dugi Jim završi s jelom, pa je tek onda pripalio lulu.

Dugajlija je ustao od stola i prišao k prozoru.

– S ovim smradom najbrže bi mogao otjerati Miguelov duh odakle je došao.

Windy je bezbrižno pućkao.

– Što ćemo sada? – zapita ga Dugi Jim. – Sada kad smo kupili imanje?

– Najprije ćemo skupiti svakó grlo koje pripada »V-Baru« i vratiti ga. Privezat ćemo ih i pustiti blizu rijeke, daleko od kradljivaca s »Diamonda L«.

– Fervans je rekao da su došli ovamo s petsto grla... – rekao je Dugi Jim i namrgođeno gledao u daljinu. – Bojim se da ćemo imati muke da skupimo i stotinu.

– Uvijek možemo žigosati nekoliko nežigosane teladi da nadoknadimo razliku – naceri se Windy.

– Dok je Box-Ear Strauss na slobodi? Kladio bih se u što god hoćeš da nećeš naći ni jedno govedo u krugu od stotinu kilometara od »Diamonda L«.

Rekavši to, Dugi Jim je sjeo, mrgodeći se, a onda dodao:

– Pitam se samo koji je idiot uopće mogao zaposliti tog Straussa?

Ispio je kavu, oprao šalicu i oprao sude preostalo od večere. Sunce je već prilično odskočilo na nebu. Patuljasti pijetlić prošaran crnim i crvenim perjem išetao je iz staje i kočoperno krenuo po dvorištu. Protegnuo se, kukuriknuo i zalepršao krilcima.

– Kasniš! – poviče mu Dugi Jim. – Sunce je izašlo prije sat vremena.

Pjetlić se okrenuo i pošao pred kokoši koje su izlazile iz staje.

– Što ćemo poduzeti za sutra uvečer? – obratio se Dugi Jim Windy.

– Ništa – smireno mu odgovori Windy.

– Zar ćemo sjediti prekriže-

nih ruku i pustiti da nas ona guska gađa kao glinene golu-bove?

— Nećemo biti tu. Čekat ćemo ih u zasjedi. Kad Maria i mali Fervans stignu ovamo, bacit ćemo se u lov na duhove.

— Neće biti lako — gundao je Dugi Jim. — Ta je cura vraški brza na obaraču. A ja nisam spreman pucati u žensku.

— Tko ti je išta rekao o pucaanju u žensku? Nisam ja valjda vesla sisao cijeli život.

— Dobro, Windy, tebi prepustam Mariju. Ja ću se pobrinuti za mladića.

Izašli su iz kuće, osedlali konje i odjahali.

* * *

Šerif Breller slijedio je strelicu koja je označavala skretanje na jug, prema meksičkoj granici. Stigao je do mjesta na kojem su četiri odbjegla jahača razdvojili putove. Tragovi su bili stariji od pola dana, jer je Breller izgubio dosta vremena u Mesa Cityu prije nego što je odjahao u potjeru. Svjestan toga da time izluduje Strausa, činio je to s osobitim zadovoljstvom.

Skrenuo je, slijedeći dva traga sve do mjesta s kojega se pružao vidik na rijeku i pustu, zažarenu zemlju iza nje. Zamislilo se.

Bio je čovjek čvrstih, vlastitih načela, ali i čovjek od malo riječi, što ga je činilo posebno opasnim.

Osjetio je žmarce u dnu vrata i naglo se okrenuo položivši ruku na dršku revolvera. Nitko ga nije slijedio putem kojim je došao, ali slutnja upozorenja ostala je prisutna.

Bio je siguran da će ga netko

slijediti. No možda je nelagoda plod njegove mašte?

Sokol se obrušio nisko iznad razrovane zemlje, preletjevši brzo i nisko iznad grmlja kadulje.

Breller se opustio. Da se netko krio, vrebajući ga, taj bi ga sokol zacijelo spazio.

Ostao je na konju, osjećajući kako mu sunce prži košulju. Deset godina bio je šerif u ovoj oblasti i u svakim novim izborima žena ga je nagovarala da odustane. Kod kuće je imao kćer za udaju i sina koji je prešao dvanaestu i zadavao majci mnogo briga.

Da, trebalo bi prekinuti. Uzeti neki miran posao u gradu. Ali je znao da to neće učiniti.

Okrenuo se od rijeke i neko vrijeme slijedio trag Windya i Dugog Jima. Iznenadio se vidjevši gdje su promijenili smjer, jer je vjerovao da će ove dvije stare protuhe nastojati pobjeći iz zemlje glavom bez obzira.

Namrštio se. Možda su tražili neki drugi prijelaz ali nekako baš nije vjerovao u to.

Neka ih vrag nosi! Imao je dovoljno neprilika, zašto da mu još i te dvije skitnice zagorčavaju život.

Jahao je u velikom luku, pretvarajući se da slijedi trag i da ga teško razaznaje. Još uvijek se nije uspio osloboditi dojma da ga netko slijedi.

Dospio je do hrpe kamenja usred prostranog uleknuća. Kamenje je naslagano ljudskom rukom, a na vrh je postavljena ravna ploča s kredom nacrtanom strelicom.

Breller je nakratko zastao, a onda je krenuo smjerom koji je pokazivala strelica.

Tek oko podneva čuo je prve pucnjave. Dopirali su iz guštika pokraj rijeke i parali tišinu vrućeg dana. Zaustavio je konja i sjahao. Zagledao se u tragove na putu.

Zadovoljan, ponovno je uzjahao i potjerao konja prema pucnjavi. Usporio je kad je iz guštika iznenada izletjelo jato preplašenih prepelica.

Izvukao je kolt i ispalio tri uzastopna hica uvis. Jeka je odzvanjala među stijenama onkraj rijeke.

Tek kada je ponovno zavladao tišina, njegov je konj zatresao glavom, zveckajući ukrasima kao da se čudi neozbiljnosti svog gospodara. Breller je jahao kroz isušeno korito rijeke prema uzvišici. Naposljetku se popeo na čistinu pokraj tog dijela rijeke. Tu je bio postavljen šator i platnen krov razapet iznad sklopivog stolca.

Šerif je prišao sasvim blizu i sjahao. Konja je privezao za kolic u sjeni kvrgava drveta, pokraj druga dva konja i mazge za tovar. Vratio se k šatoru i zastao pokraj ostataka logorske vatre. Iz džepa je izvukao tanku cigaru. Polagano je otpuhivao dimove.

Odjednom mu se u vidokrugu pojavio mršav muškarac sa šljemom na glavi i srebrom optočenom skupocjenom puškom, ručno izrađenom u Evropi, ispod lijeve miške. Kosa mu je bila smeđa, ali u podrezanim, vojničkim brkovima nazirale su se sjedine. Na uzici oko vrata njihao mu se monokl.

Iza njega je cupkao mali Kinez s uredno pričvršćenim perčinom na potiljku. Nosio je dvije jarebice na konopcu.

Geoffrey »Tally Ho« Smythe nasmijao se spazivši šerifa. Prešao je četrdesetu, bio je koštunjav, ali žilav. Bio je čovjek koji se očigledno bolje osjećao u divljini nego u gradu, premda je rođen na plemićkom imanju u Engleskoj.

– Tally Ho, šerife – pozdravio je na sebi svojstven način.

Imao je duboko usadene tamnomodne oči, živahne i prodorne, koje su sada pretraživale Brellerovo lice dok je pružao ruku na pozdrav.

– Koje te dobro nosi ovamo, šerife?

Breller je lagano slegnuo ramenima. Pogled mu je bio skriven iza duhanskog dima.

– U prolazu sam.

Šerifov glas bio je glasniji nego obično, a pogled mu je nemirno lutao guštikom uz rijeku. Tally Ho mahne rukom prema šatoru.

– Hoćeš li mi se pridružiti da gucnemo skoč sa sodom dok Ah Fong pripravi večeru?

Dok je to govorio, prilazio je Brelleru, ali nije stišavao glas. Tek kad mu je došao sasvim blizu, dometnuo je ispod glasa:

– Nema nikoga, Jime. Sve sam pregledao neposredno prije tvog dolaska.

Šerif se malčice opustio.

– Prihvaćam tvoj poziv na piće – izgovorio je opet glasno – ali na večeri neću ostati.

Tally Ho je ušao u šator, izvukao bocu izvanrednog pića iz otvorena sanduka, obilato natočio dvije čaše i dodao malo sode. Potom se vratio napolje i pružio čašu šerifu.

Ah Fong je donio još jedan sklopivi stolac za šerifa, pa su se muškarci smjestili i stali pi-

juckati. Skoč je bio žestok, ali je tekao glatko.

— Onda? — tiho će Breller.

— Nisu prešli rijeku, barem ne ovdje — Englez tiho je govorio. — Možda na nekom drugom mjestu, ne znam.

Zašutio je zamišljen. Breller je pijuckao.

— Koliko si izgubio?

— Pet stotina, možda i više. — Lagano Tally Ho slegne ramenima. — Dosad su bili oprezni.

— Potkradali su i »V-Bar« — mrzovoljno progunda Breller i duboko uzdahne. — Kao da Fervans i bez toga nema dovoljno nevolja.

Tally Ho je promatrao kako Ah Fong vješto čupa jarebice.

— Ovdje je potpuno pusto. Ukradena stoka lako se može otjerati u Meksiko.

— Tvoj je nadglednik povezan s razbojnikom po imenu Oysterling — nastavi Breller. — Mještanin je, vodi salun u Mesa Cityu. Jesi li to znao?

Tally Ho slegne ramenima.

— Veliki gazda je čovjek po imenu Crail Hendricks — dometne šerif. — Izgleda kao propovjednik, a opasan je poput zmije.

— Vidio sam ga — reče Tally Ho i namrštio se. — Jahao je preko rijeke u neko doba prije podneva.

— Sam?

— Dva jahača, mlada i opasna — bljesne u očima Engleza leden plamen. — Revolveraši.

Breller je dokrajčio piće, a Tally Ho je odmah pokupio čaše i otišao da ih napuni. Platno iznad šerifove glave ublažavalo je žestinu podnevnog sunca.

— Imam već sada dovoljno razloga da uhapsim Box-Eara i

Oysterlinga — progovorio je Breller kad je Tally Ho izašao s napunjenim čašama — ali Hendricks bi pronašao neke druge lopove da rade za njega. Ispuržio je noge ispred sebe i nastavio razmišljati naglas:

— Radije bih ih sve pohvatao odjednom. Onda bih mirne duše mogao vratiti značku i početi s mirnijim životom.

Tally Ho se smješкао, znajući da su šerifov razmišljanja o povlačenju samo jalove priče. Slušao je to prilikom svake Brellerove posjete.

— Žao mi je Lincolna Fervansa. Ona Meksikanka, Miguelova sestra, zadaje li ti još uvijek neprilike?

Breller je razvukao usne u usiljen osmijeh.

— Ti si predstavnik zakona — pripomene Tally Ho. — Pokušaj razgovarati s njom.

Breller zatrese glavom.

— Tvrdoglava cura. Osim toga, uglavnom se drži na onoj strani — rekao je i iskapio viski.

— Ne mogu istodobno ganjati dvije stvari, Tally Ho. Čim se dočepam Hendricksa...

Ustao je i krenuo prema svom konju. Englez je pošao s njim.

— Čuvaj se, Jime.

Breller kimne.

— Drži Hendricksa na oku, ali ga izbjegavaju koliko god možeš. Vratit ću se za dan ili dva.

Tally Ho ga je ispratio pogledom.

* * *

Bilo je kasno poslije podne kad je šerif dojahao do visokog brda povrh rijeke. Ovdje je voda bila duboka i brzo je promicala pokraj obale, pjeneći se u plića-

ku koji se protezao nešto niže. Ova strana obale bila je ogoljela i pusta.

Tanka zelena crta obilježavala je meksičku stranu.

Nekako je uvijek svraćao na ovo mjesto. Opustio se u sedlu, pustivši mislima da odlutaju do onog dana kad je naposljetku ušao u trag Miguelu. Baš ovdje, na ovoj strmoj, stjenovitoj obali.

Nije htio ubiti Miguela. Ali mladi Meksikanac ga je natjerao na to. Bio je ubojica. A ipak mu se Miguelovo tamnoputo lice duboko usjeklo u pamćenje.

Upravo je posegnuo za cigaretom kad li ga pogodi metak. Počeo je padati, hvatajući se grčevito za jabuku sedla. Konj mu se propeo kad je jeka pucnja proparala tišinu iza njih.

Pao je s konja, no uspio se ponovno osoviti na noge i posegnuti za konjem baš kad je životinja pojurila. Ali drugi metak teturavao ga je odbacio unatrag. Treći ga je bacio niz strminu.

Brellerov je konj jurio galopom. Uletio je u malen klanac i iščezao iz vida.

Ponovno je zavladala tišina. Iz zaklona je izronio muškarac i polaganim korakom krenuo prema rubu stijene, držeći pušku opušteno. Bio je snažan tridesetogodišnjak s crvenkastom kosom oko bezizražajna, ravno-dušna lica. Oči bijahu olovno sive. Nosio je crni šešir s orlovim perom zataknutim za vrpцу, te široku košulju čiji su mu krajevi visjeli preko crnih hlača.

Prišao je rubu strmine i upiljio pogled u uskovitlanu rijeku.

Nešto mu privuče pažnju. Šerifov šešir poskakivao je na zapanjenim valićima.

Joe zamumlja i okrene se.

Konj mu je bio pri vezan među stijenama, nekoliko stotina metara dalje. Uzjahao je i krenuo pravo na ranč »Diamond L«.

XI

Do popodneva, poslije dugočasnog jahanja i jurnjave, Windy i Dugi Jim uspjeli su poloviti dvadeset devet grla sa žigom ranča »V-Bar« i utjerati ih u šipražje blizu ranča.

Vidjeli su ih još i zaključili da ih je barem još pedeset ili šezdeset dotjerano blizu međe, ranča »Diamonda L«. Trebalo bi barem tjedan dana mukotrpnog jahanja da se skupi sva ta stoka i stjera onamo gdje pripada.

Dugi Jim je obrisao znojavo čelo, promatrajući kako goveda iščezavaju u guštiku. Toliko posla! Sve što su htjeli kad su prolazili ovim putem bila su tri ili četiri junca. Tek toliko da za neko vrijeme osiguraju sebi stan i hranu.

Sto dolara, koje je Windy spremno predao Lincolnu Fervansu, čuvali su za najcrnje dane.

– Dosta sam se naganjao krava – protisnuo je zlovoljno.

– Postajem gladan.

Windy se nije obazirao na njegov vapaj.

– Najprije ćemo još malo pogledati okoliš. Gore uzvodno.

Dugi Jim je gundao, ali je jahao. Deset kilometara dalje naltjeli su na hrpu kamenja naslaganu na čistini. Na ravnoj gornjoj ploči bila je strelica.

– To je već drugi znak na ko-

ji smo naišli. Što bi to moglo značiti?

– Meksikanac, rekao sam ti – sa smirenim samouvjerenjem će Windy.

– Ali, što mu to znači?

Stješnjen, Windy je grozničavo kopao po mašti.

– Pa, to je oznaka za duhove. Pomoć Miguelovom duhu da nađe put natrag do rijeke.

Dugi Jim prezrivo frkne.

– Oznaka za duhove, kažeš? Sranje!

Ne prestajući tresti glavom, hrabro je odjahao naprijed.

Windy je izvukao komadić duhana za žvakanje i uklonio nešto smeća prije nego što ga je stavio u usta. Žvakao je ne skidajući pogled sa svog prijatelja.

Pratili su smjer strelice i nakon pola sata jahanja ugledali su šator razapet na uzvisini. Kinez s perčinom spavao je na sklopivom stolcu pokraj ugasle vatre iz koje se još lijeno dizao dim.

Dugi Jim odmjeri svog druga.

– Meksikanac, ha?

Windy se nakostriješio.

– Maskirao se. Čuvaj ga se, oni su varljivi.

Šutke su jahali dalje i zauzeli konje nekoliko metara dalje od usnulog Ah Fonga. Kinez se promiseškoljio, prigušeno se nasmijsao u snu, promrljao nešto na svom nerazumljivom jeziku. Potom je uzdahnuo i ponovno utonuo u san, s blaženim osmi-jehom na limunski žutom licu.

– Zar mu nije lijepo? – promrljao je Windy. – Čudim se da ga netko već nije svezao i odrezao mu perčin.

– Hej ti! – glasno će Dugi Jim.

Kinez razrogači oči. Spazio je

dva otrcana muškarca kako zure u njega. Izmigoljio se sa stolca i brbljajući neprestalno iščezao pod šatorom.

Windy je vrtio glavom.

– Vidiš li što si sad učinio – grdio je svog ortaka. – Smrtno si ga uplašio.

Iza njih je odjeknuo pucanj. Obojica se munjevito okrenuše u sedlo.

Muškarac koji je izišao iz guštika imao je lovačko odijelo i šljem na glavi. Monokl je visio na uzici oko njegova vrata. Prilazio im je žustrim koracima, mašući uzbuđeno rukama.

– Jeste li ga vidjeli?

– Koga?

– Fazana! Ovuda je proletio.

– Faza... – zamalo se Windy ugušio. – Gospodine, u ovim tjesnacima nema fazana.

Tally Ho se namršio. Smjestio je monokl na lijevo oko i odmjerio ih od glave do pete.

– Nema fazana? – upitao je, a glas mu je zvučao razočarano.

Obojica došljaka zavrtješe glavom.

Tally Ho uzdahne.

– Bio sam duboko uvjeren da sam jednoga vidio. Vrlo rijedak primjerak, gospodo. Genus Phasianus. Nastanjen na američkom jugozapadu, voli šipražje.

– Nema fazana! – prekinuli su ga. Windy i Dugi Jim u isti glas.

Tally Ho je ispustio monokl. Slegnuo je ramenima i spustio pogled na puške u njihovim rukama.

– Lovite li jarebice ili...

Windy je iskosa pogledao u Dugog Jima. Obojica su spremili oružje u navlake.

– Tražimo šaljivčinu koji sla-

že hrpice kamenja po okolišu.

– Kamenja? – izvine Tally Ho u čudu obrve. Podite sa mnom, gospodo. Pokazat ću vam gdje možete naći kamenčiće svih mogućih veličina, oblika i boja.

Počeo se okrenuti prema guduri, dajući im znak da ga slijede. Windy je odustao.

– Čekajte, gospodine! Nikamo nam se ne žuri.

Tally Ho zastane.

Ah Fong je oprezno provirio iz šatora.

Tally mahne rukom prema njemu.

– Moj pomoćnik, Ah Fong.

– Sreli smo se.

Ah Fong ih je odmjeravao s nepovjerenjem poigravajući se perčinom.

– Baš sam nakanio popiti čaj

– reče Tally Ho. – Hoćete li mi se pridružiti?

– Radije bih viski – otvoreno će Windy.

– Sa zadovoljstvom – reče Tally Ho i obrati se Ah Fongu.

– Zakuhaj vodu dok ja pripre-
mim piće za naše prijatelje.

Nestao je u šatoru, dok je Ah Fong, s nevjericom pogledavajući dva stranca, stavljao mali čajnik na vatru.

Dugi Jim i Windy su sjahali čim je Tally Ho izašao iz šatora noseći dvije čaše.

– Ja sam Geoffrey Smythe – rekao je pružajući im piće. – Došao sam ovamo u lov... na jarebice.

– Dakako – zamišljeno će Dugi Jim.

Pogledao je prijatelja. Windy je kušao piće i iskrivio lice.

– Što je unutra?

– Skoč.

– Što još?

– Malo sode.

Windy vrati čašu Smytheu.

– Ne volim skoč. Osim toga, oštra pića pijem bez sode.

Tally Ho je izgledao zbunjen.

Dugi Jim se osvrnuo uokolo.

– Čime se obično hranite? – zapitao je glasom punim nade.

– Divljači – spremno je odgovorio Tally Ho, no spazivši izražaj lica Dugog Jima, brzo je dometnuo: – Za ime svijeta, vi ste gladni! Ah Fong! – okrenuo se prema svom pratiocu. – Ah Fong, vidi što možeš pripremiti za moje goste.

– Nemojte... – počeo je Windy, ali mu je Dugi Jim rukom pokrio usta.

– Moj je prijatelj sramežljiv – objasnio je. – Prije bi umro od gladi nego da zamoli nešto za jelo.

Smythe je razumijevanjem tresao glavom.

– Neobičan čovjek. Poznavao sam sličnog Abesinca. Umirao je od žeđi dok je prolazio pustinjom zapadno od Kartuma. Puzao je potrbuške. Jezik mu je pocrnio. Ali je bio odviše ponosan da zatraži vodu. Jadnom momku morali su je ulijevati u usta.

Windy ga prekine.

– Jeste li u prolazu?

Tally Ho je pijuckao piće koje je Windy odbio.

– Jamačno ste novajlije u ovom kraju, zar ne?

Obojica slegnuše ramenima.

– Ja sam vlasnik ranča »Diamond L« – nastavi Smythe.

Spazio je njihove poglede, pa je i sam oborio oči, ne želeći da vide što ga muči.

– To je dio mog nasljedstva, za ime svijeta. Lord Charlton Heather Smythe od Salisburyya

je moj otac rekao je i – ponovno stavio monokl na svoje lijevo oko. – Ja sam crna ovca u obitelji – pogladio je brkove. – Služio sam dvije godine vojsku s bengalskim vojnicima u Indiji, u Pendžabu.

– Vi ste vlasnik »Diamonda L«? – prekine ga Windy. ii Tally Ho zakima i nastavi:

– Imam sjajnog nadglednika. Gospodin se zove Clemence Strauss. Jeste li možda čuli za njega? Kazao je da dolazi iz ugledne porodice u Kentuckyu. On vodi brigu o imanju, a meni ostaje dovoljno vremena za lov na jarebicu i tetrijebe.

– Ne sumnjam – promrmlja Dugi Jim.

Ah Fong je rastegnuo sklopivi stol i postavio na nj pripremljenu jarebicu. Tally Ho mahne rukom.

– Poslužite se, gospodo!

Dugom Jimu nije trebao drugi poziv.

– Ja bih kušao malo skoča, ali čistog, ako nemate ništa protiv toga, gospodine... – Prekinuo se Windy i nacerio. – Jeste li rekli Smythe? Gospodin ili lord?

– Zovite me Tally Ho. Tako me oslovljavaju svi.

Ušao je u šator i pojavio se s obilatim količinom skoča.

– Čovjek se mora naviknuti – rekao je pružajući piće Windy. – To je gospodsko piće.

Windy je podigao čašu.

– U zdravlje, Tally Ho!

Iskapio je skoč. Nije mu se dopao, ali je bio bolji nego ništa.

– Vas dvojica putujete nekamo?

– Ne. Mi smo vaši susjedi – objasni mu Windy.

Iznenadna sjena zabrinutosti

bljesne u očima Tally Hoa.

– Susjedi?

– Upravo smo kupili ranč južno odavde. Imanje Lincolna Fervansa. Ranč »V-Bar«.

Smythe je ispio velik gutljaj sa sodom.

– Dakle, ruku na srce, žao mi je što to čujem – izgovorio je naposljetku. – Bez uvrede, gospodine. Htio sam reći da mi je žao zbog Fervansa. Krasan čovjek. Jednom sam ga posjetio, svega nekoliko tjedana pošto je kupio ranč – nasmiješio se. – Premda nije lako s njim izaći nakraj. Uhvatio me da lovim na njegovu zemljištu i otjerao me. Prilično je raspaljiv, rekao bih, naročito poslije one nezgode...

– Da, složio bih se – reče Windy, pa se okrene prema Dugom Jimu koji je tamnio treći obrok jela.

– Hajdemo, Jime! Smračit će se prije nego što stignemo kući, ako ne krenemo odmah.

Dugi Jim je oblizivao prste. S tugom je promatrao dva preostala komada mesa. Ah Fong je s nevjericom tresao glavom.

– Zavidan apetit – s udivljenjem će Smythe. – Uzmite to sa sobom ako želite.

Dugi Jim je poslušao prije nego što ga je Windy stigao spriječiti.

– Uzgred – započne Tally Ho promatrajući ih kako se penju na konje – pozdravite šerifa ako naletite na njega.

– Šerifa Brellera?

Smythe zakima.

– Vidim da ste ga upoznali. Krasan čovjek. S vremena na vrijeme svrati k meni na šalicu čaja.

Teško su mogli sebi predočiti hladnokvrnog, žilavog pred-

stavnika zakona kako pije čaj s Tally Ho Smytheom.

— Reći ćemo mu — obeća Windy i mahne rukom u znak pozdrava. — Svratite na ranč, gospodine Smythe. Kod nas možete slobodno loviti.

Tally Ho im mahne. Stajao je i promatrao ih sve dok se nisu izgubili s vidika.

Dugi Jim i Windy neko su vrijeme jahali šutke, svaki zaokupljen svojim mislima. Susret s Tally Hoom ostavio je na njih neizbrisiv dojam.

Naposlijetku je Windy zaustavio konja i osvrnuo se.

— Clemence Strauss — progovorio je sa strahopoštovanjem. — Fini gospodin — nastavio je oponašajući Tally Hoa. Tako je govorio i o Box-Earu. I pušta mu slobodne ruke da upravlja imanjem dok on ganja ptičice. Ljudi moji!

Dugi Jim se mrštio.

— Nije on tako glup kako se čini na prvi pogled. Nema sumnje da uživa u lovu na jarebice i tko zna koje sve ptičice. Ali u čemu još?

Windy je promatrao svog prijatelja, vidjevši da je ozbiljan.

— A šerif Breller s vremena na vrijeme navraća na čaj. Zbog čega? — nakrivio je glavu. — Moglo bi biti da su ono oznake za šerifa, zar ne?

— Moguće — složi se Windy.

— A mi smo mu rekli da smo kupili »V-Bar«. Kad slijedeći put k njemu svrati šerif...

— ...imat ćemo nezvana gosta — završi Dugi Jim umjesto njega. — Ali, to ne možemo izbjeći.

Jahali su dalje. Sunce je uto-nulo iza dalekih brežuljaka kad su dospjeli do »V-Bara«.

Dugi Jim je naglo zaustavio konja i uhvatio Windya za ruku. Obojica su oprezno promatrali kuću.

Dva jahača nehajno su sjedili u sedlu; bili su mladi, žilavi, po izgledu vješti u rukovanju oružjem. Uz stubište je bio privezan treći konj.

Pažnju Dugog Jima i Windya privukao je muškarac koji je izašao iz kuće i zastao na verandi.

Pojavom, čak odjećom, podsjećao je na propovjednika. Izgledao je kao smjieran svećenik koji je došao preobratiti grešnike. Dugi Jim je iskosa pogledao svog prijatelja.

— Vidim da je došao kraj tvojim grijesima.

Nacerio se, ali smijeh mu je bio leden.

Windy je nemarno spustio ruku na dršku revolvera.

— Hajde da vidimo što hoće, Jime.

XII

Dva jahača se okrenuše prema njima kad su Windy i Dugi Jim ujašili u dvorište. Muškarac na verandi prišao je do vrha stuba i promatrao ih hladnim, ispitujućim pogledom.

— Tražite li nekoga, gospodo? — prijaznim će glasom Windy.

Muškarac pobožna lica kimne.

— Tražimo vlasnika ranča.

Windy je položio šake na sedlo s revolverom nadohvat ruci.

— Pred vama je, gospodine.

Mladi jahači izmijenije iznenadne poglede. Pobožnjak se namrštio.

— Jeste li vi Lincoln Fervans?

— Fervans se odselio jučer —

mirno odvrati Windy. — Ja sam gospodina Harris. A ovo je moj prijatelj, gospodin Evers. Od Fervansa smo kupili imanje.

Visok muškarac je na trenutak razmišljao o obavijestima koje je netom čuo. Njegovo svetačko lice sakrivalo je osjećaje.

— Žao mi je što to čujem — izgovorio je.

Pogledom je klizio po dvojici izgledom nimalo poštovanja vrijedna navodna vlasnika ranča.

— Jamačno imate sredene papire?

Windy nehajno slegne ramenima.

— Ja sam Crail Hendricks — izgovorio je pobožni. — Obaviješten sam da je imanje na prodaju.

Preletio je pogledom po gospodarskim zgradama.

— Prilično je trošno — dodao je — ali moglo bi se iskoristiti...

Dugi Jim je mjerkao revolveraše.

— Žao nam je, gospodine Hendricks — prekinuo ga je — ali ne razmišljamo o prodaji.

Hendricks ga ošine pogledom, ne mogavši suspregnuti srdžbu.

— Došao sam iz daleka. Ne volim jahati tako daleko ni za što...

— Ne zamjeram vam — Windy će, cereći se. — Čini se da smo vas preduhitrili — naglasio je i rukom im dao znak da mogu otići. — Žao mi je, gospodo.

Hendricks je zatresao glavom.

— Volio bih vidjeti priznаницu prije nego što odem.

— Riječ je o gospodskom dogovoru — još uvijek se Windy

smješкао, ali je u njegovim očima iskrio leden sjaj. — Sad bih vas zaista zamolio da što prije napustite posjed...

Hendricks je uronio rukom u podstavu kaputića, ali mu se ruka ukočila na dršci revolvera kad je otkrio da mu je pred nosom puščana cijev.

Njegova dva plaćenika izvukla su na znak revolvere. Tek što je Caswell oslobodio svoj revolver, Dugi Jim već ga je hicem izbacio iz sedla. Drugi se plaćenik ukočio. U očima mu se nazirala nevjerica.

Hendricks je spustio praznu ruku niz bedro.

— Vrlo vješto za olinjale protuhe — izgovorio je hladnim glasom, a onda se okrenuo jednom od svojih plaćenika. — Pokupi ga, Frenchy — izgovorio je mahnuvši rukom na momka koji je ležao na zemlji. — Nije mrtav.

Frenchy je nevoljko sišao s konja i pomogao Caswellu da ustane na noge. Ranjenik je sijevao pogledom na Dugog Jima. Iz ruke u kojoj je držao revolver kapala je krv.

Frenchy se sagnuo da pokupi Caswellov revolver.

— Ostavi ga!

Caswell je bolnim, ogorčenim pogledom odmjerio Dugog Jima.

— Još ćemo se mi vidjeti, gospodine.

— Nemam ništa protiv toga — zakima Dugi Jim, te mahnulo rukom prema mračnoj cesti. — A sad odlazite odavde što prije.

Frenchy je pomogao Caswellu da se popne u sedlo. Uzjahao je i sam i pričekao da Hendricks polagano siđe niz stube i uzjaše velikog crnog konja.

Hendricks je mrgodno mjer-
kao dvojicu olinjelih protuha.

– Ne znam što se dogodilo s
Fervansom, ali ću to otkriti. A
kad doznam, vratit ću se ova-
mo... sa šerifom.

Okrenuo je konja i u pratnji
dvojice svojih plaćenika odja-
hao s posjeda »V-Bar«.

Dugi Jim i Windy su čekali
da dobrano odmaknu na cesti
za Mesa City. Tek onda su sja-
hali i odveli konje u staju. Ski-
nuli su sedla i ponjave, te pusti-
li konje da uđu u staju koja je
imala izlaz na mali koral s poji-
lištem.

Zastali su na stubama prema
kući i osvrnuli se prema zatam-
njeloj cesti. Dugi Jim je trljao
vršak nosa, zamišljeno gledaju-
ći u daljinu.

– Vjeruješ li da će se vratiti,
Windy?

– Vjerujem.

– Razmišljam je li imao
ozbiljne namjere da otkupi ima-
nje.

– Možda.

Dugi Jim je odmjerio svog
prijatelja.

– Misliš li isto što i ja?

Windy se naceri.

– Ako dođe do šerifa, u nevo-
lji smo. Ako je varalica, pa k to-
me još surađuje s Box-Ear Stra-
ussom, utoliko gore...

– Mogli bismo nešto pojesti i
odjahati još večeras – predloži
Dugi Jim. – U tom slučaju u
Meksiku bismo mogli biti prije
izlaska sunca.

Windy je čeprkao po džepu
tražeći duhan za pušenje. Raz-
mišljao je o osakaćenu rančeru
i njegovoj supruzi koja je bila
ljubazna prema njemu.

– K vragu – izgovorio je po-
lagano – hajde da pričekamo i

da vidimo što donosi sutra.

* * *

Tally Ho Smythe se udobno
razvalio na platnenu stolcu.
Skoč i soda bili su mu u ruci.
Pogled mu je kružio po obronci-
ma planina. Bio je čovjek koji je
volio osamu. Odlazio je u grad
kad su ga na to tjerale važne
potrebe. Najčešće je to bio odla-
zak u St. Louis, gdje su bili ot-
mjeni bordeli i izvrsna kuhinja.

Uglavnom mu je draže bilo
da se »skriva«, kako je on to
zvao. Bio je neka vrst trna u oku
lordu Smytheu, koji je bio sre-
tan da otpravi sina na stočar-
sku farmu na američkom jugo-
zapadu.

Nije imao bliskih prijatelja,
osim šerifa Brellera. I to je pri-
jateljstvo proizišlo iz zajednič-
kih interesa. Ah Fong je bio nje-
gov stalni pratilac, ali Kinez ni-
kad nije smetao njegovu privat-
nom životu.

Tally Ho se odmarao. Visok,
koštunjav, samodostatan mu-
škarac koji nije mnogo mario
što su ljudi u Mesa Cityu i izvan
njega mislili o njemu. Bilo je
najbolje doba dana za odmor. S
rijeke je dopirao povjetarac, a
žestina sunčevih zraka je osla-
bila. Sjedio je i razmišljao o še-
rifu i dva neobična starca koji
su ga posjetili.

Ah Fong se uzvrpoljio. Nakri-
vio je glavu i pogledao prema
šikari, čuvši neobičan zvuk.
Spazivši oprez na njegovu licu,
Tally Ho je spustio čašu i do-
hvatio pušku.

Zvuk je postao razgovjetniji:
bat konjskih kopita. Čekali su.
Ah Fong je čučao pokraj vatre
kao pingvin, s rukama skrive-
nim u rukavima i nedokučivim
izražajem kosih očiju.

Iz žbunja je izronio konj i prišao do logorske vatre. Zaustavio se i umorno žmirnuo na domaćine.

Prepoznavši životinju, Tally Ho je skočio sa stolca. Konj se propeo i ustuknuo. Pritom su mu uzde zapele u grmlje, zadržavši ga. Tally Ho ga je sustigao i uhvatio za uzde.

– Ne boj se, stari druže... polagano...

Pogled mu je odlutao u tminu koja se skupljala u guštiku. Lice mu poprimi tvrd izražaj.

Doklipsao je i Ah Fong.

– Šerif...

Tally Ho odsutno zakima glavom. Poveo je konja do logorske vatre i pomno pregledao sedlo. Na rubovima su ostali tragovi već osušene krvi.

Breller se upustio u opasnu igru koja ga je, činilo se, stajala glave. Misli Tally Hoa nehotice su poletjele prema dvojici staraca, njegovim susjedima, rekoše. Novim vlasnicima »V-Bara«.

Tally Ho je duboko uzdahnuo. Namjeravao je upozoriti šerifa Brellera na nove okolnosti. Sada je bilo prekasno.

Ledenim pogledom odmjerio je Ah Fonga.

– Sutra u cik zore razrušit ćemo šator. Idemo u goste...

Ah Fong mu uputi blijed osmijeh.

– Gladnome i njegovom ortaku?

Tally Ho zakima.

– Čim se razdani, slijedit ćemo šerifov trag, da vidimo što možemo otkriti – rekao je i odvratio pogled stisnuvši usne.

– Onda ćemo posjetiti nove vlasnike ranča »V-Bar«.

Ah Fong se ponovno nasmiješi.

– Spremit ću stvari večeras.

XIII

Meksikanac je čučao na petama i proučavao tijelo koje je naznak ležalo u trski uz riječnu obalu. Vodena struja oplakivala mu je noge, ali se težina tijela, zaglavljena u šašu, opirala vodenoj bujici.

Usprkos sjedinama i borama na licu, Meksikanac je bio mlad. Desna ruka mlohavo je visjela u rukavu, s blago zgrčnim prstima zanaovjek osuđenima na takav položaj zbog oštećenih tetiva. S remena o pojasu visio je ukoričen nož.

Polagano i s primjetnim naporom preokrenuo je tijelo. U blijedom sutonu blenuo je u lice šerifa Brellera. Značka na njegovu poprsju bila je uprljana blatom.

Stišavši uzbuđenu srdžbu, Miguel je nagoniski posegao za nožem. Punih šest tjedana lebдио je između života i smrti, ležeći na slami u pastirskoj kolibi. Preživio je toliko da se uvjeri da je bogalj, s toliko iscijeđenim tijelom da mu je i pola prijeđena kilometra predstavljalo silan napor.

Čovjek koji je ležao pred njim i umirao orobio mu je mladost i sve nade. Spustio je gnjevan pogled na mlaz krvi koji je otplavila bujica.

Miguelov uspaljen pogled odlutao je s tijela onkraj rijeke nad koju se spuštala tama do udaljene stijene gdje ga je ulovio šerif. Često je u suton Miguel dolazio na ovo mjesto. Stajao je satima i promatrao stijenu, oživljavajući sjećanja na dan svog prokletstva.

Šerif se pomaknuo. Ispružio je ruku prema Miguelu. Brelle-rove sive oči se otvoriše, ali su bile mutne. Ako je i zamijetio nož u Miguelovoj ruci, nije na to svraćao pažnju. Zastenjaio je i sklopio oči.

Miguel se odmaknuo. Nije znao tko je pucao u šerifa, niti je ispitivao sreću koja mu je nanijela šerifa na put. Bio je svjestan samo toga da je jednim žestokim udarcem noža mogao osvetiti mjesec strašnog bola i neizvjesnosti.

– Miguel!

Glas je proparao tišinu među trskama i zaustavio ga. Okrenuo se i ugledao Wallya Fervansa i svoju sestru.

– Vrijeme je da se vratiš kući, Miguele.

Spazivši nečije tijelo pred Miguelovim nogama, Wally je udahnuo i dometnuo:

– Tko je to? Što se dogodilo?

– Šerif – ogorčeno izjavi Miguel.

Wally je stao kraj njega i promotrio šerifa. Od iznenađenja nije mogao govoriti. Kad se pribrao, zapitao je:

– Kako je dospio ovamo?

Miguel slegne ramenima.

– Zacijelo je netko pucao u njega gore uz rijeku. Dolutao je ovamo.

Maria se probila kroz trsku i stala pokraj Wallya. Pogledala je Brellera i zaustila da nešto kaže, kadli se šerifove oči otvoriše. Ispružio je ruku prema njoj.

– On... još uvijek je živ...

– Jedva – odgovori Miguel.

– Ali, pobrinut ću se da se dugo ne muči.

Wally ga zgrabi za ruku.

– Nemoj, Miguele. On je

predstavnik zakona. To bi bilo ubojstvo.

Miguel ga je promatrao s izražajem nevjerice u očima.

– Ubojstvo? – upitao je.

Wally klekne pokraj njega.

– Da.

Uzeo mu je nož iz ruke.

– Ti znaš moje osjećaje, Miguele. Cijelo vrijeme sam uz tebe i Mariju, ali...ovo ne.

Miguel je spustio pogled na šerifa, mračan i bez oprostaja.

– Slušaj – reče Wally pokušavajući prodrijeti do svijesti mladića ispunjena mržnjom – uskoro ćeš se vratiti na svoj ranč. Moj otac odlazi. Ali, koliko ćeš moći opstati ondje ako ubiješ šerifa?

– Nisam ja pucao u njega – branio se Miguel. – Mogao sam pustiti da umre.

Wally zakima.

Mogao si. Ali, kad bismo mu pomogli da preživi i u tome uspjeli – zgrabio je Miguela za ruku – mogli bismo iskoristiti zakon, Miguele!

Mladi Meksikanac se zamislio. Bile su mu tek dvadeset tri godine, ali je bio svjestan toga da nikad više neće biti dovoljno jak da bude neovisan. Ovisit će o svojoj sestri i Wallyu Fervansu.

– Pucao je u mene – grubo će Miguel. – Zbog čega bih mu sad pomogao?

Wally slegne ramenima.

– Bio si bjegunac. Breller je obavljao svoj posao. Nikad ti se nije pružila prilika da ispričaš svoju priču...

– A ti misliš da je sad imam?

– Valja pokušati.

Miguel je pogledao u sestru. Stajala je hladna i odsutna. Nije

mogao odrediti na čijoj je strani.

– Dakle? – upitao ju je.

Napućila je usne, ali je rekla:

– Ako preživi, moglo se mnogo toga promijeniti.

Wally je pogledao u čovjeka koji se borio za život. Šerif Brel-ler je zaista bio žilav.

– Hajde da ga odnesemo odavde – rekao je – pa ćemo vidjeti...

* * *

Glavna zgrada ranča »Diamond L« bila je izrađena od borovih greda iz pilane u brdima.

Na imanju je bilo deset radnika, ne računajući kuhara. Od radnika s prvobitnog ranča »Diamond L« ostao je samo mrk, šutljiv čovjek po imenu Gant, koji je vrlo dobro znao što se događa, ali nije imao želju da to otkrije šerifu ni novom vlasniku ranča.

Nije mu bilo pravo što je Englez preuzeo ranč od Shawleya Browna. Stoga nije gajio nikakvu privrženost prema Tally Ho Smytheu. Ali nije bio ni podlac, pa ni član Straussove bande kradljivaca stoke.

Gant je izašao na dvorište s kantom napoja. Zastao je spazivši četiri jahača koji su netom ušli u dvorište. Bio mu je poznat jedino krupan muškarac s povezom preko oka. Iznenadio se što ga vidi na ranču, jer Mal Oysterling je mrzio jahanje i rijetko je posjećivao Straussa.

Ostalu trojicu nije poznavao. U prvi je mah pomislio da je jedan od njih svećenik, ali je začas odbacio tu pomisao prisjetivši se da nijedan svećenik ne bi jahao s Oysterlingom, a još

manje dolazio u posjet Straussu.

Drugu dvojicu, od kojih je jedan imao čist zavoj na desnoj ruci, nije poznavao. Podsjećala su na ostale s ranča »Diamond L« koje je Strauss unajmio kao pomoćne radnike. Sve sami grubi momci, vični rukovanju oružjem, bezobzirni. Većinom su bili lutalice koji se ne bi mogli smiriti ni na kojem drugom imanju.

– Je li Box-Ear kod kuće? – zarežao je Oysterling.

Gant potvrdi kimanjem, mahnuvši rukom prema glavnoj zgradi. U odsutnosti vlasnika, što je bio čest slučaj, Strauss bi obično zaposjeo njegove prostorije.

Došljaci su sjahali i privezali konje, kadli se na verandi pojavio Box-Ear. Imao je debelu cigaru u ustima i čašu s pićem u ruci. Tračak iznenađenja zamuti mu pogled.

– Dobro jutro, Craile...

– Gdje možemo razgovarati?

– grubo ga prekine čovjek hladnih očiju.

Pošli su za Box-Earom u prostranu sobu za dnevni boravak, ukrašenu lovačkim trofejima. Caswell se zlovoljno smjestio u udoban naslonjač. Hendricks je prišao kaminu i stao mjeriti Box-Eara, kojemu je bilo primjetno nelagodno. Oysterling se nervozno vrpolio. Frenchy se vrzao po sobi, tražeći nešto za piće.

Hendricks je pustio da se Strauss neko vrijeme znoji, a onda je procijedio:

– Ne podnosim dvostruku igru, Box-Ear!

Strauss je pogledom ošinuo Oysterlinga koji je ovlažio usne

i progovorio:

— Rekao sam ti, Craile..nismo znali...

— Zaveži! — odrezao je šef kradljivaca stoke. — Želim čuti što on ima reći!

— O čemu pričate?

— O »V-Baru«! — siktao je Hendricks ljutito.

Straussu još uvijek ništa nije bilo jasno.

— Što se dogodilo, Craile? Zar ti Frevans zadaje muke? — upitao je i zaustavio pogled na Caswellovoj ruci. — To je zasigurno bio onaj riđi nadglednik, Rolly...

— Ni Fervans ni njegov nadglednik — prekine ga Hendricks. — Dvojica starkelja koji bi mi mogli biti očevi. Jedan dugajlija i neko džepno izdanje čovjeka...

— Harris i Evers?

Hendricks slegne ramenima i odgovori:

— Nisu se raspričali o svom porijeklu.

Box-Ear utone u naslonjač.

— Što su tražili na ranču? — zainteresirao se.

— Rekli su mi da su ga upravo kupili od Fervansa.

— To je prokleta laž, Craile!

— umiješa se Oysterling. — Te protuhe nisu mogle skupiti novac ni za rundu pića.

Hendricks ga ošine pogledom rječitijim od riječi. Oysterling se uvukao u sebe i zašutio.

— Čini mi se po svemu da ti i tvoj tobožnji ortak igrate neku igru.

— Dobijesa! — skoči Strauss na noge. — Zbilja ne znam na što si ondje naletio, Craile! Ali, kunem ti se da nisam znao da su oni podaci na »V-Baru«!

— Poznaješ ih?

— Itekako! — ogorčeno će Strauss. — Znam ih otprije, iz Montynnya. Ponovno sam naletio na njih u Mesa Cityu. Prije nekoliko dana. Već sam imao sve spremno da ih objesim na glavnom trgu. I sad bi visjeli da me nije zaustavio šerif.

Provukao je prste kroz proriječenu kosu.

— Neku su noć pobjegli iz zatvora. Vjerovao sam da su daleko odmakli...

— Očito nisu! — odsiječe Hendricks. — Preuzeli su nam »V-Bar«.

— Gdje su bili Fervans i njegova žena?

Hendricks slegne ramenima i reče:

— Temeljito sam pregledao kuću. Sudeći po svemu, oni su se odselili.

Oysterling se namrštio.

— A možda su se stare protuhe naprosto uselile i preuzele ranč.

Moguće je — reče Hendricks.

— Gdje je šerif? — obrati se Straussu.

Box-Bar ispod oka pogleda u Oysterlinga.

— Mrtav je — reče skrušeno.

— Jučer ga je sradio Joe.

Hendricksove oči suziše se u crtu.

— Čija je to bila blistava zamisao?

Box-Ear se ukoči. Počelo ga je smetati što se s njim postupa kao s nesposobnjakovićem.

— Moja! — priznao je. — Dodavola, Craile, Breller nije bio blesav. Stalno je njuškao. Bio nam je za petama.

— Morali smo ga se otarasiti, Craile! — dometne Oysterling.

— Ubojstvo predstavnika zakona veliko je sranje!

Oysterling se nije odveć uzbudio.

— Malo tko je u ovom kraju trpio Brellera. Bio je previše krut. Nikome neće nedostajati... barem ne zadugo...

Heddrick se ushodao po sobi, preinačujući planove. Naumio je uz pomoć zakona istjerati Harrisa i Eversa s »V-Bara«.

Naglo se okrenuo i pogledao Straussa.

— Tko mu je zamjenik?

— Slim — odvratio je Strauss, no shvativši na što Hendricks cilja, prasnuo je: Ne misliš valjda na njega, Craile?

— Bit će nam potrebna podrška zakona kad krenemo preuzeti »V-Bar«.

Box-Ear zakoluta očima.

— Slim Packer... i zakon! — frkne prezrivo. — Ne znaš što tražiš, Craile. Čak i kad je trijezan, Slim nema ništa u glavi.

— Imaš li pametniji prijedlog?

— Slim ima negdje rezervnu značku — dobaci Oysterling. — Već je jednom ovlastio Box-Eara. Može opet.

Hendricks je prezrivo odmjeravao naglednika »Diamonda L«.

— Značka na tebi? — zahihotao je zbog neprimjerenosti. — No možda će upaliti!

Box-Ear kimne.

— Bit će udovoljeno propisima. Ali ovaj put ću ih objesiti, Craile! Bez raprave! Obojicu ću smjestiti na najbliže drvo, na licu mjesta, u dvorištu »V-Bara«!

Hendricks se osvrnuo po velikoj prostoriji.

— A tvoj gazda? Kad se vraća?

— Tally Ho? — naceri se Box-Ear. — Sam bog zna što taj radi.

Navodno negdje lovi jarebice. To je sve što znam, Crail?

— Skupi svoje ljude — oštro će Hendricks. — Čekat ću u Mesa Cityu!

XIV

Dugi Jim je ležao potrbuške. Sunce mu je pržilo leđa kroz košulju išaranu tamnim mrljama znoja. Proučavao je zgrade na imanju »Diamond«.

— Neka me vrag nosi... — promrmljao je.

Windy je čučao pokraj njega. Bili su na vršku brda iznad »Diamonda L«, s pogledom na glavnu cestu za grad. Svratili su ovamo više iz znatiželje nego očekujući nešto...

Ali su im pažnju zaokupili četiri jahača na cesti ispod njih. — Šerif? — zapita Windy.

Dugi Jim mu pruži dalekozor.

— Onaj Hendricks sa svetačkim licem. Dobro smo pretpostavili da je u kolu s Box-Earom.

Windy je proučavao prizor.

— Tako je. Ono je Box-Ear. Ulaze u kuću.

Odložio je dalekozor i zamišljeno se počeskao po glavi.

— Ne znam što bi mi bilo mrskije... da nas posjeti šerif ili Box-Ear.

— Kad bismo bili pametni, do sutona bismo dobrano odmakli od meksičke granice — progundao Dugi Jim kao za sebe, ali vidjevši Windyev pogled, pomirljivo je slegnuo ramenima. — No, čini se da nismo...

Windy je skliznuo niz strminu. Dugi Jim je pošao za njim. Otišli su do konja i uzjahali.

U kasno poslijepodne vratili su se na ranč.

— Čini se da opet imamo dru-

štvo – procijedi Dugi Jim.

Iz dimnjaka se vijao dim, a tri životinje bile su privezane za ogradu ispred kuće. Jedna je bila dobro natovarena mazga.

– Tally Ho – promrmlja Windy, mršteći se.

Ujahali su u dvorište i stali pokraj privezanih konja.

Na vratima se pojavio Ah Fong. Očekivao ih je. Naklonio se sa smiješkom. Ruke su mu bile skrivene u širokim rukavima.

– Vratili se... vrlo dobro, vrlo dobro... – govorio je, a oči su mu bila dva proreza, tamna i nedokučiva. – Spremam večeru – zakimao je prema Dugom Jimu. – Ti vrlo gladan, ne?

– Gdje ti je veliki lovac? – zapita Windy.

– Tu sam – javi se Tally Ho. Obojica se okrenuše. Tally Ho je stajao uz ugao kuće s puškom uperenom pravo u njih.

– Ne bih ja tako – izgovorio je oštro, vidjevši kako je Windyeva ruka nagoniski poletjela na dršku revolvera.

Windy pogleda u svog prijatelja.

– Vraški neuobičajen način posjete susjedima, ne čini ti se? – protisnuo je.

Ah Fong je izvukao ruku iz rukava, držeći pištolj. Sveudilj se smješkao, otkrivajući žute zube.

– Govoriti u miru, da?

Windy ga je promatrao s neskrivenom nesklonošću. – Rekao sam ti, Jime – mrmljao je – ne možeš vjerovati muškarcu koji nosi perčin.

– Polako s tom puškom, Tally Ho – mirno će Dugi Jim.

– Čini me nervoznim.

– Gdje je gospodin Fervans?

Dugi Jim se namršti.

– Zbog čega pitate?

– Odgovorite mi.

– Nosite se dovraga! – prase Windy. – Pretpostavili smo da je i taj lov na jarebice samo prijevara! – dodao je i okrenuo se prema svom prijatelju. – Vjerojatno je u dosluhu sa svojim podlim nadglednikom imanja.

– Tko je ubio šerifa Brelle-
ra? – prekine ga Tally Ho. Windy i Dugi Jim izmijenije poglede.

– Zar je šerif ubijen? – polagano će Windy.

– Čini se da jest.

Tally Ho im se primaknuo. Iz plavih očiju je sijevao ledeni bijes.

– Dojahali ste ubrzo poslije njegova odlaska iz mog logora – govorio je, a dvocijevkom ih je obojicu držao na nišanu. – Koji ga je od vas dvojca ustrijelio?

Windy ovlaži usnice.

– Gdje se to dogodilo?

– Njegov se konj sinoć pojavio u mom logoru. Slijedio sam ga od uzvisine nad rijekom. Metkom je izbačen iz sedla dok je ondje stajao.

– Znam što vam je na pameti. Tally Ho – iskreno će Windy. – Ali nijedan od nas nije pucao u šerifa.

Tally Ho se namršti.

– Što znate o mom nadgledniku, Straussu?

– Pokvarenjak – izlane Windy bez razmišljanja. – Sreli smo ga prije... u Montynnyu. Sitni kradljivac stoke, ali varalica velikog kalibra. Naletjeli smo neki dan na njega u Mesa Cityu. Htio nas je objesiti. Šerif ga je spriječio.

Tally Ho uzdahne.

Ah Fong je spremio pištolj u rukav.

— Ja spremam večeru, da?

Tally Ho kimne. Kinez je nestao u kući. Smythe spusti pušku.

— Što tražite ovdje?

Windy pogleda u svog prijatelja.

— To je duga priča, Tally Ho.

— Točno — složi se Dugi Jim.

— Uđimo. Ja baš nisam pričljiv na prazan želudac.

* * *

Sumrak se uvukao u prostoriju. Tally Ho Smythe je stajao pokraj prozora slušajući ispovijest Windya i Dugog Jima.

— Samo smo htjeli pomoći Lincolnu Fervansu — zaključio je Windy. — Nije nam ni nakraj pameti da zadržimo posjed. Povlačimo se čim privučemo njegovog sina i urazumimo ga.

— Čini se da nećemo uspjeti provesti taj svoj plan — prekine ga Dugi Jim. — Onaj tip s pobožnim licem, Hendricks, rekao je da će se vratiti sa šerifom. Ali je odjahao k vama.

Tally Ho se namrštio.

— K meni?

Widney kimne i reče:

— Dovraga, Tally Ho, kad biste s vremena na vrijeme ostali kod kuće, znali biste što se događa.

— Znam to i bez toga. — ozbiljno će Tally Ho. — Suradio sam sa šerifom. Htjeli smo ih pohvatati sve na djelu.

Na trenutak je zašutio, a onda se ponovno okrenuo prema njima i rekao:

— Nismo znali da će se Hendricks pokušati useliti ovamo tako brzo.

— Zbog čega mu je toliko stalo baš do ovog imanja? — upitao je Dugi Jim.

— Blizu je meksička granica. Vrlo jednostavno za prebacivanje ukradene stoke — reče Tally Ho i nasmiješi se gorko. — Moje stoke. »V-Bar« je izvrsno pogodan za ponovno žigosanje.

Dugi Jim je češkao neobrijanu bradu.

— S obzirom na to da su maknuli šerifa, vratit će se ovamo — rekao je i pogledao u svog malog prijatelja — Što ćemo sad?

— Čekat ćemo ih! — odbrusi Windy.

Dugi Jim pogleda u Tally Hoa.

— Koliko ljudi imate na platnu spisku?

— Deset — odgovori Tally Ho.

— Sve ih je uposlio Strauss.

— Manje tri — promrmlja Windy, sjetivši se trojice jahača s »Diamonda L« koje su sredili.

— To nam je prava mjera, Jime. Podigao je pogled kad je zidni sat otkucao sedam.

— Hej, gotovo sam zaboravio. Ako je po planu, Miguelov duh morao bi se oglasiti za sat vremena.

Tally Ho je s nevjericom zurio u njih.

— Duh, rekoste?

Windy se široko osmjehne.

— Maria de Santoro. — I Fervansov sin Wally. On joj je pomogao u izluđivanju svojih roditelja.

Tally Ho se namršti.

— Čuo sam da gospodin Fervans ima nevolja, ali nisam ni slutio da je u to umiješan njegov jedinac.

— Divljak! — prasne Windy.

— Momak bi morao imati po-

štovanja spram oca, ne mislite li? — ratoborno se obratio Smytheu.

Tally Ho se blijedo osmje-
hnuo.

— Dakako. Imate izvanredan
dar zapažanja, gospodine Har-
rise.

Windy se nakostužio.

— Smatrate li to lošim?

— Nipošto — uzvрати Tally
Ho. — Nisam vas htio vrijeđati,
premda se uvijek ne slažem s
vašim izjavama.

Windy se zamislio, ne baš si-
guran kako da to shvati.

Dugi Jim je smišljao način da
se uključi u razgovor.

— Čujte, Tally Ho. Bolje bi bi-
lo da se vi povučete odavde.
Ovo nije vaša briga.

Tally Ho se zainteresirao.

— Duh, ha? — zapitao je po-
igravajući se monoklom. — Ni-
sam imao priliku da ga sret-
nem otkako je siroti stari Gre-
gory prestao obilaziti dvorac
njegova gospodstva. Jadnika je
uškopila žena kad ga je jedne
noći uhvatila u zagrljaju gospo-
đe Ellsworth.

— Ovo je ženski duh — preki-
ne ga Windy. — Ima lošu navi-
ku da najprije puca, a onda se
objašnjava.

Tally Ho namjesti monokl.

— Zvuči zabavno.

Okrenuo se prema Ah Fongu
koji ih je promatrao s kuhinjskih
vrata.

— Hoćemo li ostati, Ah Fong?

Ah Fong je zavitlao mesar-
skim nožem.

— Dobro — zagundao je
Windy — ako baš hoćete...

XV

Mjesec je visio nisko na ob-
zorju kad su Maria i Wally Fer-

vans prešli rijeku. Tiho su jahali
kroz sjenovit predjel kaktusa i
makije, pokraj rijetkog patulja-
stog harstika i stijena pješče-
njaka. S istoka je puhao povje-
tarac još uvijek topao od dnev-
ne žege.

Popeli su se na uzvisinu s ko-
je je pucao pogled u dolinu.
Ispod njih su se na mjesecini
kupale gospodarske zgrade
»V-Bara«. Maria je ukočeno sje-
dila u sedlu i promatrala s
mnogo gorčine ranč koji je više
od jednog stoljeća bio dom de
Santorovih.

Naslutivši njenu mrzovolju,
Wally se nelagodno promiseško-
ljio.

— Otišli su — izgovorio je s
osjetnim olakšanjem u glasu.

— Možda — promrmljala je i
pogladila ulašteni kundak pu-
ške. — Vidjet ćemo.

Mladić je napeto promatrao
mračne zgrade udaljene oko ki-
lometar od njih. Zatresao je gla-
vom.

— Poznajem svog oca, Maria.
Da je u kući, gorjelo bi svjetlo —
govorio je, a lice mu je odraža-
valo strahopoštovanje. — On
jest tvrdoglav, drzak, nepokole-
biv starac... ali nije kukavica.

Maria nije odgovorila. Razmi-
šljala je o svom sretnom djetinj-
stvu na imanju, godinama prije
nego što je Elbow Johnson do-
šao sa svojim ubojicama da joj
zauvijek uništi život. Bila je još
djevojčica, ni srednjoškolka. Po-
slali su je na školovanje k teti u
Mexico City. Tek mnogo kasnije
doznala je da joj je obitelj ubije-
na.

Nije znala ni to da je njezin
brat Miguel ostao živ. Doznala
je to tek nakon što ga je ranio

šerif Breller. Tada je došla na sjever.

Ustala je, odagnavši gorke uspomene.

— Drago mi je da je otišao — izgovorila je.

Trenutak je šutjela, a stare uspomene ponovno navriješe poput bujice.

— Sad je sve tiho, a nekoć je cijelom dolinom odzvanjao smijeh. U dane svečanosti rodbina je dolazila ovamo kolima ili na konjima čak iz udaljenosti od stotinjak kilometara. Sjećam se da smo znali okrenuti šest volova na ražnju i ispilo bi se deset bačava vina, a mladići i djevojke plesali su cijelu noć.

Wally je spustio svoju ruku na njenu. Kad ga je pogledala, izgovorio je:

— Opet ćeš se smijati i biti sretna, Maria! Obećajem ti.

Pogledala ga je, vidjevši mladića s nasmiješenim očima, vidjevši u njima ljubav.

— Nećeš požaliti... što smo otjerali tvoje? — upitala je.

Osmijeh je iščezao iz njegova pogleda.

— Ne, nije mi žao. Možda majke, ali malo. Pa to je tvoja kuća, Maria... ne njihova.

Ponovno se zagledala u zidane kuće.

— Otišao je, Maria — ponovio je Wally. — Uvjeran sam.

Prodoše je trnci, iako je bilo toplo.

— Ja... imam predosjećaj da... da nešto nije kako valja...

— rekla je, uspravivši leđa, pa dometnula: — Ne, nije važno... samo ženski osjećaj, to je sve. Hajdemo! Želim ponovno prošetati kroz svoju kuću. Želim stati u velikoj sali i prisjetiti se kako je bilo kad su bili živi moji

roditelji, braća i sestre...

Nastavili su jahati i spustili se u dolinu. Približili su se zidu od nepečene opeke i zastali pokraj rupe u njemu. U golemu stablu koje je bacalo sjenu na zid šuštao je vjetar.

S mjesta na kojem su stajali pružao im se pogled na dvorište. Kuća je bila u mraku. Ništa se nije micalo u njihovu vido-krugu.

Maria je izvukla pušku. Naciljala je na zamračen prozor kao često puta prije i opalila dva-put. Pucnjava je proparala noćnu tišinu.

Nikakva odgovora iz kuće.

— Rekao sam ti.

Wally je potjerao konja kroz prolaz u zidu. Sjahao je pokraj stuba i ušao u kuću. Usput je izvukao revolver.

Maria je čekala, položivši pušku preko sedla. Još uvijek je bila nespokojna, premda nije mogla odrediti razlog strepnji.

Činilo se da je prošla cijela vječnost prije nego što se Wally pojavio iz kuće i mahnuo joj s verande.

— Otišli su, Maria! — rekao je, a glas mu je zvučao sretno.

— Kuća je tvoja!

Uhvatila je kundak puške i krenula naprijed. Gotovo je zašla u dvorište kad li je kroz mrak zafijuknulo uže i obavilo se oko njenih ramena.

Pokušala se osloboditi, okrenuti, ali steglo se uže pritegnulo joj ruke uz tijelo. Prst joj se zgrčio na obaraču. Hitac je preplašio konja koji je pojurio naprijed. Zadržana užetom, Maria je izbačena iz sedla.

— Maria! — zaurlao je Wally i potrčao prema njoj.

Uže je poput zmije poletjelo

kroz tamu i spustilo se oko njegovih ramena. Bacakao se pokušavajući se oteti, istovremeno izvlačeći revolver, ali je netko na drugom kraju uže žestoko zatezao.

Wally je pao na zemlju. Grozničavo se pokušavao osloboditi. Nečija čizma spustila mu se na ruku u kojoj je držao revolver. Okrenuvši se, zurio je u lice Dugog Jima i cijev njegova kolta.

– Smiri se, mladiću – zapjevušio je Dugi Jim. – Ne bih te htio ozlijediti.

Spustio je ruku i uzeo Wallyev revolver, a onda se odmaknuo i stao polagano namatati uže.

Wally se osovio na noge.

– Idite dovraga! – prosiktao je.

Ne obazirući se na Dugog Jima, počeo je trčati prema pukotini u zidu.

Naletio je na Mariju. Uže je bilo čvrsto obavijeno oko njenih ramena. Zastala je i osvrnula se. Iza nje se pojavio Windy, s puškom u jednoj ruci i krajem užeta u drugoj.

Pokušala se osloboditi, ali ju je Windy izbacio iz ravnoteže. Stala je, teško dišući i sijevajući pogledom u Windya.

– Učini nešto! – prosiktala je.

– Učinio je sve što je mogao, gospodice – mirnim glasom se javi Dugi Jim. – Ne biste li se sad smirili i za promjenu poslušali?

Windy je gledao u sjene ispod strehe.

– Evo vam duha, Tally Ho...

Englez je izašao iz sjene. Ah Fong je cupkao pokraj njega. Stali su na nekoliko metara,

promatrajući gnjevnu djevojku i njena poražena pratioca.

– Koji je?

Windy kimne prema djevojci. Ah Fong joj se oprezno primicao, ali je odskočio kad je nasrnula na njega.

– Nema duha – izustio je. – Samo lijepa djevojka.

Tally Ho Smythe je izvadio lulu i pripalio je.

– Vrlo dobra predstava, momci. Odajem priznanje vašem rukovanju užetom.

Maria se okrenula prema Wallyu. U očima su joj caklile bijesne suze.

– Nema nikoga, ha? Ti... ti...

Ostala je bez riječi, ali je njezino raspoloženje bilo očito.

– Nije on kriv – smireno će Windy.

– Gdje je moj otac? – zarežao je Wally. – Što tražite vi ovdje?

– Tvoj je otac otišao – odgovori mu Windy – Kupili smo imanje od njega.

– Što ste... učinili?

Wally je nasrnuo na čovječuljka, ali se ukipio kad mu je Dugi Jim metkom probio vrh šešira.

– Ne vjerujem vam – režao je. – Vjerojatno ste ih oboje ubili.

– Možda – ravnodušno će Windy. – Kao da ti je stalo? Rekao si mi da ti se fućka za starog.

Maria se iznenada okomila na Windya. Povukao je kono-pac, ali ga je uspjela zgrabiti i zabosti mu nokte u lice.

– Smiri se, divlja mačko! – dahtao je.

Nekoliko trenutaka bio je sav zaokupljen poslom. Naposljetku je uspio obaviti još nekoliko

namotaja oko Marijinih ruku i nogu. Odmaknuo se i pogledao je, vrteći glavom. Maria je ležala bez daha, šibajući ga bijesnim pogledom.

Tally Ho je izvukao lulu iz usta.

– Tako se ne postupa s damom, gospodine Harrise.

– To je jedini način da je obuzdam i dođem do riječi.

Podigao je njenu pušku i okrenuo se k Wallyu. Mladi Fervans je bespomoćno stiskao šake.

– Čekajte dok se ovo čuje šerif, lešinari!

– Šerif je mrtav – dometne Dugi Jim.

Wally se polagano okrenuo, suzivši pogled.

– Vi ste ga, dakle, ubili?

Dugi Jim se namršito. Windy pogleda u Tally Hoa. Englez je prišao k Wallyu. Mirnoću je zamijenila napeta znatiželja.

– Netko je pucao u njega jučer poslije podne. Čini se da znaš nešto o tome.

Wally je ljutito pogledao u Dugog Jima.

– Tko je ovaj tip?

Dugi Jim se hladno nasmije.

– Da si utrošio nešto vremena pomažući ocu umjesto što juriš za ovom divljakušom, znao bi što se događa. Ovaj gospodin je Tally Ho Smythe, vlasnik ranča »Diamond L«.

– I prijatelj šerifa Brellera – tiho dometne Tally Ho.

Wally je duboko uzdahnuo.

– Odakle znam da ne lažete?

– Predugo si se družio s ovom vješticom – zgranuto će Windy.

Maria se uzalud koprcala pod njegovim nogama, a onda ga je počela grditi na španjolskom.

Windy je razvezao prasnjavi rubac s vrata, zgužvao ga u ruci i zamahnuo njime ispred njena nosa.

– Pisneš li još jednom, zagarat ću ti ovo u grlo!

Maria se umirila.

– Što znate o Šerifu? – ustrajao je Tally Ho.

Zabrinut prizvuk u njegovu glasu kosnuo je Wallya.

– Šerif je teško ozlijeđen – promrmljao je – ali nije mrtav. S Miguelom je, onkraj rijeke.

– Miguelom?

Wally kimne.

– Našli smo ga u blatu na riječnoj obali, napola mrtvog. Odnijeli smo ga u šator.

– Sva sreća – tiho će Tally Ho, pučkajući lulu.

Wally se ljutito okrenuo prema Windyju.

– Pusti je!

Windy je spustio pogled na djevojku.

– Dovraga! – grubo će mladić. – Pa nije junica! Pusti je!

Windy je promatrao zapjenjena mladića, sumnjičavo se češkajući po bradi.

– Dobro – protisnuo je. – Ali ako se namjeravaš oženiti ovom ženskom, bolje da sad naučiš kako ćeš s njom izaći na kraj.

Maria je šibala Windyja razjarenim pogledom dok ju je odvezivao. Kad se oslobodila i posljednjeg namotaja, stala je na noge i okomila se na Wallya.

– Izdajico! – pljunula je na njega, a potom se okrenula prema Windyju. – Hoću svoju pušku!

Glas joj je bio zapovjednički, ali je Windy zavrtio glavom i rekao: – Neće ići, gospodice.

Oči joj se orosiše suzama od

bijesa i razočaranja.

– Ovo je moja kuća, a ne vaša! Zahtijevam da je napustite, i to smjesta!

Windy se namsijao.

Maria se ponovno okomila na Wallya.

– Rekao si da ćeš mi pomoći! A isti si kao i svi gringos! Nije te briga što su učinili mojoj obitelji, što čine meni!

Wally je zurio u nju, povrijeđen, čvrsto stisnutih usana.

– Maria...

Okrenula mu je leđa i žurno krenula prema konju koji je stajao u sjeni. Bacila se u sedlo, podbola konja i odjurila u noć.

Jahala je brzo, ne osvrćući se.

Wally je krenuo za njom.

– Pusti je! – vikne mu Dugi Jim.

Wally je stao.

– Vratit će se – dometne Windy.

Wally ovlaži usnice.

– Obećao sam joj... – počeo je.

Što? – hladno ga prekine Windy.

– Za mog oca – promrmljao je.

– Ona je na sigurnom, u Connorsvilleu – reče mu Windy. – S tvojom majkom. Dugi Jim i ja kupili smo imanje od njega kad smo čuli da ga je spreman prodati prvom tko naiđe, i to za četvrtinu cijene koju je platio objasnio je i – zatrešao glavom – Ti i Maria dobro ste obavili posao, ali mu je dozlogrdilo.

– Pa ste se uselili vi – ogorčeno će Wally.

– Pet minuta prije varalice po imenu Hendricks – hladno će Windy. – U dosluhu s Box-Ear Straussom!

Wally pogleda u Tally Hoa. Iz očiju mu je sijevala srdžba.

Tally Ho izvadi lulu iz usta.

– Šerif me upozorio da je moj nadglednik varalica. Moglo bi se reći da smo ih htjeli uloviti na djelu – objasnio je i slegnuo ramenima. – Ti si im olakšao posao istjeravši svoje roditelje s imanja.

– Namjeravaš li zadržati posjed? – zapita ga Dugi Jim.

– Za Miguela i njegovu sestru – odgovori Wally.

– I za Fervansove.

– Vi ste ludi!

– To smo čuli i prije – mirno odgovori Windy. – Ali, razmisli malo. Ti ćeš se oženiti tom djevojkom, zar ne?

Wally mrgodno zakima glavom.

– Nema nikakva razloga zašto Fervansovi i de Santorovi ne bi ovdje živjeli zajedno. Ili možda ima?

– Marija na to ne bi pristala!

– Jesi li je ikad upitao?

– A moj otac je tvrdoglavi stari...

– Čovjek koji čezne da mu se sin vrati kući! – završi Windy.

Wally prijede jezikom preko usana.

– Maria me je napustila – izlane.

Dugi Jim uzdahne.

– U tome je nezgoda s vama zelembaćima: vjerujte u sve što vam žena kaže.

– Samo još jedna napomena – javi se Windy. – Ako želiš ovo imanje, morat ćeš se boriti za nj.

Wally stisne usnice.

– Učinilo mi se da ste rekli...

– Ne s nama! – prekine ga Dugi Jim. – Morat ćete se boriti s Box-Earom i Hendricksom.

Pretpostavljamo da će svratiti ovamo u toku sutrašnjeg dana.

XVI

Maria je odjahala s ranča kipteći od srdžbe i poniženja. Popela se na uzvisinu s koje je s Wallyem promatrala hacijendu. Čekala je, uvjerena da će Wally dojuriti za njom.

Čekala je dugo, ali Wally nije došao.

Negdje u daljini kojot je zalajao na mjesec, a onda mu se pridružio još jedan. Maria se stresla, osjećajući iznenadnu osamljenost. Strepnja se uvukla u nju.

Bila je potpuno sama. Imala je brata, ali je bio olupina negdašnjeg muškarca. I šerifa koji se očajnički borio za život. Nije dan joj nije mogao pomoći.

Usnice su joj počele podrhtavati. Sve ove tjedne uz Wallya bila je sigurna da će ponovno vratiti ono što joj pripada. Sve se činilo posve jednostavno. Valjalo je otjerati ljude koji su preuzeli hacijendu njena oca. I vratiti se s Miguelom. Na to su bile usmjerene sve njene nade, sva snaga.

A sada? Sada nije ostalo ništa.

Svjetlo se pojavilo na jednom prozoru na ranču »V-Bara« i ona se pomakne. Razdirala ju je vruća čežnja.

— Oh, Wally! — zajecala je bolno.

* * *

Bili su okupljeni oko velikog stola u blagovaonici, kad su čuli topot konja u dvorištu.

Wally je pio kavu. Spustio je šalicu i stao se dizati, ali je Windy zavrtio glavom. On i Dugi Jim su igrali remi.

Konj je stao.

Tally Ho je imao šalicu čaja pokraj lakta. Čitao je i zadovoljno pućkao lulu. Ah Fong se muvao negdje po kuhinji.

Iznenada se otvorište vrata. Na njima je stajala Maria, lica oprana suzama, sićna i izgubljena.

Sva četvorica pogledaše u nju. Potom se Windy i Dugi Jim obratili pažnju na karte, a Tally Ho je spustio pogled na knjigu.

— Uđi, Maria — mahnuo joj je Wally.

Marijina ramena su podrhtavala. Polagano se okrenula prema njemu, očiju punih suza.

— Oh, Wally!

Wally Fervans je odgurnuo stolac. Pošao je k njoj i uzeo je u naručje.

— Maria — promrmljao je. — Maria...

Pripila se uz njega, jecajući.

— Napolju je bilo grozno mračno...bila sam sama... Poljubio ju je.

Ah Fong je zastao na kuhinjskim vratima, promatrajući ih s divljenjem. Windy i Dugi Jim su vrtjeli glavama. Tally Ho se smješкао.

— Ti...nećeš me ostaviti... — protisnula je preko drhtavih usana. — Kaži...da me nikad nećeš ostaviti...

— Nikad — obećao je Wally bez okolišanja.

XVII

Šerifov zamjenik Slim Packer jahao je između Box-Ear Straussa i hladnookog muškarca kojega su mu predstavili kao Hendricksa, stočara iz Teksasa. Iza njih je jahalo pola tuceta radnika s »Diamonda L«. Slim Packer se znojio na ranom ju-

tarnjem suncu. Okačio je značku na košulju nadglednika »Diamonda L«, a njegova je bila na džepu izbljedjele košulje.

Koga se vruga boji? Pa on je zakon! Šerif Breller će se ponositi njime kad se vrati iz Connorsvillea.

Dvije olinjale stare protuhe preuzele su ranč »V-Bar«, a on, Slim Packer, uz svesrdnu pomoć jahača s »Diamonda L«, pohapsit će izgrednike. Pokazat će Brelleru koliko vrijedi!

Okrenuo se prema Box-Earu.

– Jesi li siguran da se skriva-ju na »V-Baru«?

Box-Ear zakima i reče:

– Gospodin Hendricks ih je vidio. Zapucali su bez upozorenja i ranili jednog od njegovih ljudi.

Zamjenik obližne suhe usnice.

– Jeste li to rekli šerifu?

Osmijeh zalebdi na inače hladnom licu Craila Hendricksa.

– Ti ćeš biti šerifova produžena ruka.

Packer je usredotočio pažnju na cestu. Šutke su jahali puni sat, a onda je Packer iznenada stao. Ruke su mu drhtale.

– što te muči? – upita ga Box-Ear.

– Kruh i voda – promrmlja šerifov zamjenik. – Puna dva dana. Čovjeku klecaju koljena.

Box-Ear je pogledao Hendricksa. Ovaj zakima glavom. Strah se posegne u bisage.

– Zaslužio si – rekao je i pružio bocu viskija znojavu zamjeniku. – Oysterlingov najbolji viski. Ali ne pretjeruj! Prihvaćajući bocu, Slim je pogledao u Hendricksa.

– Samo kapljicu!

Drhtavim prstima izvukao je čep i prinio bocu k ustima.

– Smiruje mi živce... – dodao je.

Piće se stalo slijevati niz žedno grlo. Box-Ear i Hendricks promatrali su ga s udivljenjem. Naposljetku mu je Box-Ear iščupao bocu iz ruke.

– Još jedna takva »kapljica«, pa ćemo te nositi na ranč!

Slim je uzdahnuo i obrisao usta nadlanicom. Uspravio se u sedlu i rukavom opipao značku u džepu, u očima mu je blistala nova odlučnost.

– Idemo!

* * *

Činilo se da je ranč »V-Bar« bio pust kad su dojahali do zida koji je okruživao staru hacijendu.

Box-Ear se obrati Slimu.

– Kreni naprijed! – zapovjedi mu. – Znaš što ti je činiti. Slim je oklijevao.

– Možda nisu tu – rekao je.

– Onda pogledaj!

Duboko uzdahnuvši, Slim je natjerao konja prema prolazu u zidu. Još jednom se okrenuo.

– Samo još jednu kapljicu, Box-Earu...

Nadglednik »Diamonda L« posegnuo je za bocom, ali ga Hendricks prekine ledenim glasom:

– Ne sada! Dobit ćeš cijelu bocu, ali tek pošto ih uhapsiš!

Slim je preletio pogledom preko lica tvrdokornih ljudi okupljenih oko Hendricksa. Nije se osjećao nimalo siguran.

– Ne idem unutra sam, ni u bunilu! Ona dva stara jarca...

Box-Ear izvuče kolt i napne obarač.

– Ulazi!

Slim je progutao slinu. Natje-

rao je konja kroz prolaz i hrabro ujahao u dvorište »V-Bara«.

Muhe su lijeno zujale povrh hrpe gnoja uz ogradu korala. Velika stabla bacala su duboku sjenu na istočnu stranu kuće. Kroz njihovo granje dopirao je svjež povjetarac.

Slim je zauzdao konja ispred kuće.

– Gospodine Harrise! – pozvao je.

Usta su mu se osušila, a glas je zvučao napuklo i kriještavo.

Okrenuvši se, ugledao je nisku spodobu na ulazu u staju.

Windy je, stojeći, odmjeravao šerifovog zamjenika.

– Što hoćeš? – upitao ga je. Slim obliže usne.

– Uhapšen si! – rekao je muklo.

Windy je buljio u njega i uzvratio:

– Poblesavio si!

Slim spusti ruku na dršku revolvera. Bila je to nervozna kretnja, koje ni sam nije bio svjestan.

– Hej! – Windy će uplašen.

– Nema potrebe, zamjeniče.

Slim je spustio pogled na revolver, iznenađen i ohrabren Windyevom izjavom.

– Gdje ti je prijatelj – upitao je.

– U kući – odvratio je Windy, a glas mu je poprimio žalostan prizvuk. – Sinoć je netko pucao u nas. Dugi Jim je prilično ozbiljno ranjen – turobno je zatresao glavom. – Poći ćemo mirno, zamjeniče.

Slim nije mogao vjerovati vlastitim ušima.

– H-h-hoćeš r-r-reći... – zamucio je – d-d-da nećete p-p-praviti problema?

– Dosta nam je svega! – od-

govori Windy. Želimo biti čisti pred zakonom.

Slim je živahno zakimao glavom i rekao:

– Pošteno. Šerif će to znati cijeliti...

Prekinuo se jer su u dvorište ujahali Box-Ear i Hendricks. Box-Ear je izvukao pušku. Iza njega su gotovo dokono stajali radnici s »Diamonda L«. Nisu očekivali neprilike.

Box-Ear se okrenuo prema Windy.

– Istraga je završena – izgovorio je prijetećim glasom. – Objesit ćemo tebe i tvog dugonogog prijatelja na ovo drvo.

– Ne možeš to učiniti. Šerif mi je obećao...

– Šerif je mrtav! – odbrusi Box-Ear. – Ubio ga je Joe! – dometne, pokazujući rukom na jahača iza sebe.

Windy se stao povlačiti prema staji. Joe je jurnuo prema njemu.

– Hoću ga živoga! – zapovjedno će Box-Ear. – Njega i njegova prijatelja. Želim vidjeti kako se njišu.

Zašutio je spazivši Tally Hoa koji se pojavio iza ugla kuće. Englez je imao dvocijevku u ruci. Pogled je odlutao Box-Earu do drugog ugla kuće. Tamo se pojavio Wally, čvrsto držeći pušku u ruci. Iza njega je stajala Maria, također naoružana.

Iz kuće je izašao Dugi Jim.

– Čini se da ćeš se ti njihati u paklu, Box-Earu!

Nadglednik »Diamonda L« naglo je poskočio i opalio. Njegov metak okrznuo je Jimu bedro sekundu prije nego što su ga Jimovi meci izbacili iz sedla.

Slim se skamenio, pokrivši rukama uši.

Hendricks je opsovao i pokušao pobjeći, ali su mu put zapriječili radnici iza njega.

Joe je naciljao u Windya, ali ga je pogodio metak iz puške Tally Hoa prije nego što je uspio opaliti. Tane iz dvocijevke izbacilo ga je iz sedla.

Pao je poput slomljene krpene lute pod kopita uznezvijerenih jahača.

Obezglavljeni revolveraši nahru-piše prema prolazu u zidu. Ispred njih se stropoštao pogoden Hendricksov konj. Nisu se ni pokušali zaustaviti. Konjska kopita tukla su po tijelu šefa kradljivaca stoke, koji je pokušao otpuzati s puta. Dvojica su uspjela proći kroz otvor, ali je jedan mlitavo visio u sedlu.

Sve je trajalo manje od petnaest sekundi, ali se činilo kao vječnost. Buka se stišala i dim se raščistio. Dugi Jim je odšepesao u dvorište.

Windy je prišao s Tally Hoom. Zastali su nad tijelom ubojice Joea. Hendrickosovo tijelo ležalo je izubijano u prašini. Ostali su ležali nepomično. Nekoliko konja bez jahača vrzmalo se po dvorištu, sve dok nisu pronašli prolaz u zidu i iščezli.

Slim je sjedio uspravan u sedlu, nedodirljiv na neki čudan način. Skamenjen, promatrao je prizor u dvorištu.

Windy mu se obratio ispruženom rukom. Slimovim licem preleti užas.

– Dopusti da ti čestitam, zamjenice – Windy će s divljenjem u glasu.

– Meni?

– Najlukaviji trik koji sam u životu vidio – nastavi Windy: – I najhrabriji. Zar nije, Jime? – obrati se svom zabezeknutom prijatelju.

Dugi Jim zakima, ne vjerujući vlastitim ušima.

– To je trebalo izvesti, dragi moji! – nastavio je Windy. – Sve ih je navukao u stupicu.

Zgrabivši Slimovu mlitavu ruku, žestoko ju je prodrmao.

– Pobrinut ću se da šerif Breller čuje cijelu priču.

– Koliko si ih poskidao?

Slim je kao opčinjen gledao u dugajliju ozbiljna lica.

– Poskidao?

Nije se sjećao ni da je izvukao revolver.

– Previše je skroman – reče Dugi Jim, uklopivši se napokon u Windyevu igru. – Pravi predstavnik zakona!

Slim je osjećao vrtoglavicu.

– Treba mi piće – zaustio je slabim glasom. – Samo kapljica.

Zakolutao je očima i srušio se iz sedla.

XVIII

Šerif Breller je sjedio na stolcu pod platnenim krovom hotela u Mesa Cityu, oporavljajući se od rana. Njegova žena i djeca bili su s njim, dok se ne oporavi dovoljno za povratak u Connorsville.

Promatrao je Slima Packera kako se vozi prema hotelu u lakoj jednoprežnoj kočiji. Promjena na njemu bila je nezamisliva. Bio je svjež obrijan, bistrok, laka koraka.

– Kako je zatvorenik? – zapitao je kad se Slim popeo stubama.

– Oysterling? – prezrivo Slim napući usne. – Još uvijek se žali. Tvrdi da je zaveden.

Breller uzdahne.

– No, imat će svojih pet minuta u sudnici.

Breller je polagano ustao sa stolca i sišao do kočije.

– Kamo ćeš? – zapita ga Slim.

– U lov na jarebice sa starim prijateljem.

Slim ga je promatrao kako se penje u kočiju i odlazi. S nevjericom je tresao glavom. Ni Breller više nije ono što je bio. Ali štošta nije više kao što je bilo, promisli.

Podigao je ruku i dotjerao značku.

Reeves ga je šapatom pozvao dok je prolazio pokraj saluna »Crna strijela«. Reeves je imao bocu skrivenu ispod otrcana kaputa.

Slim Packer se nije odazvao. Razmišljao je o danu, sad već skoršnjem, kad će šerif Breller predati posao.

Većernje sjene nadvile su se nad rančom »V – Bar« i dvojicom staraca na konjima ispred ukućana okupljenih na verandi.

– Dosta smo zloupotrebljavali vaše gostoprimstvo, ljudi – rače Windy. – Vrijeme je da krenemo.

Lincoln Fervans je bio u invalid-

skim kolicima. Njegova žena stajala je s jedne, a sin s druge strane. Wal-lyeva ruka počivala je na očevu ramenu. Drugu je ovio oko Marijina struka. Miguel je sjedio na stolcu pokraj sestre; njegovo oronulo lice bilo je smireno.

– Ostanite na vjenčanju – reče Maria. – Molim vas!

Dugi Jim se nasmiješi.

– Ne možemo. Moramo posjetiti Windyeva nećaka. Ali, navratit ćemo za godinu dana...na krštenje.

Mariju oblije rumenilo.

Mahnuli su na pozdrav i odjahali iz dvorišta ranča »V – Bar«. Ovdje je

bilo sve riješeno. Brakom Marije de Santoro i mladog Fervansa pitanje vlasništva neće više biti sporno.

Neko su vrijeme jahali šutke. Nad rijekom se spuštao suton. Negdje u daljini čuli su pucanj.

Dugi Jim se naceri.

– Misliš li da bi se Tally Ho ljutio kad bismo pokupili nekoliko junaca, Windy?

Windy pogladi brkove požutjele od duhana.

– Nimalo, stari moj.

Njihov smijeh je razbio tišinu večeri.

KRAJ

U pripremi:

Romer Zane Grey
Tragom odmazde

PRETPLATA U SFRJ: Sve informacije o pretplati u tu-
zemstvu na telefon 041/341-277

Uplate se šalju na žiro račun NIŠPRO VJESNIK ZA-
GREB, 30101-833-2052 sa naznakom »za pretplatu na list
LASO«. U slučaju poskupljenja lista u toku pretplatnog
perioda pretplatniku se priznaje stara cijena do isteka
pretplate:

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 33,00,
ATS 234,00, SHF 27,00, HLG 37,00, SEK 116,00, FRF 109,00,
USD 17,00, (avionom USD 20,20), CAD 24,00 (avionom
CAD 28,30), Australia AUD 12,00, (avionom AUD 15,00).
Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3296911 kod
Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb
(za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marke-
ting, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 1/1 4,000.000 d, c/b stranica 1/1
3,000.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Re-
publičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku
kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 16. XI. 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

LASO idućeg petka

